

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních studií

Bakalářská práce

Nikola Kopečná

Sociální sítě a jejich vliv na volný čas žáků středních škol

Olomouc 2019

Vedoucí práce: PhDr. René Szotkowski, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Sociální sítě a jejich vliv na volný čas žáků středních škol“ vypracovala samostatně a s užitím pouze uvedených zdrojů a literatury.

V Olomouci dne 10. dubna 2019

.....

Nikola Kopečná

Poděkování

Děkuji PhDr. Renému Szotkowskému, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a užitečné připomínky při zpracování mé bakalářské práce. Rovněž děkuji paní ředitelce, učitelkám a žákům středních škol, v nichž jsem prováděla výzkumné šetření pro tuto práci. A nakonec děkuji mé rodině a přátelům za podporu v průběhu celého studia.

OBSAH

ÚVOD.....	6
Cíle práce.....	8
I. TEORETICKÁ ČÁST.....	9
1 Masová média	10
1.1. Vymezení pojmu.....	10
1.2. Vývoj masových médií	10
2 Sociální sítě	13
2.1. Vývoj sociálních sítí	13
2.2. Druhy sociálních sítí	14
2.2.1. Facebook.....	15
2.2.2. Youtube	16
2.2.3. Twitter	16
2.2.4. Instagram	16
3 Volný čas.....	18
3.1. Vymezení pojmu volný čas.....	18
3.2. Možnosti trávení volného času	19
4 Důsledky užívání sociálních sítí ve volném čase	21
4.1. Pozitiva spojená s užíváním sociálních sítí ve volném čase	21
4.1.1. Zdroj informací.....	21
4.1.2. Zisk přátel.....	21
4.1.3. Rovnocennost	22
4.2. Negativa spojená s užíváním sociálních sítí ve volném čase.....	22
4.2.1. Zdravotní problémy	22
4.2.2. Závislost na sociálních sítích.....	23
4.2.3. Kyberšikana	24
II. PRAKTICKÁ ČÁST.....	26
5 Aktuální stav zpracování tématu	27
6 Popis výzkumného šetření.....	29
6.1. Cíle a problémy výzkumného šetření	29
6.2. Výběr vzorku do výzkumného šetření	31
6.3. Metoda výzkumného šetření	31
7 Výsledky výzkumného šetření	33
8 Zhodnocení a diskuze výsledků	50
ZÁVĚR.....	53

Seznam použité literatury a zdrojů	55
Seznam zkratk.....	59
Seznam tabulek a grafů.....	60
Seznam příloh.....	61
Příloha č.1: Dotazník	62
ANOTACE	65

ÚVOD

V posledních několika letech se nám svět změnil před očima doslova rychlostí blesku. Ze všech stran na nás neustále vykukují nové a nové technologie až je nestíháme vnímat a chápat. Lidé přestávají číst knihy, o tištěných novinách už nemůže být řeč. Televize se zvětšují, ztenčují, zaoblují, ale pro mnohé se spíše stávají zvukovou kulisou než prostředkem zábavy. Do popředí se totiž dostal a neustále se prodírá nový fenomén – sociální sítě. Pro naše prarodiče slovní spojení, které nedává smysl. Mnozí si, až na výjimky, neumějí pod tímto označením představit nic, jen to, že je jejich děti, vnuci a pravnucci přestávají na návštěvách vnímat a sedí jako přikovaní s mobilním telefonem v ruce. Právě proto si myslím, že sociální sítě si zaslouží naši zvýšenou pozornost, zejména v kontextu jejich užívání ve volném čase.

Sociální sítě se bezpochyby staly nedílnou součástí životů dospívajících generací a jejich rodičů. Ten, kdo dnes nemá založený profil alespoň na jedné z mnoha sociálních sítích, jako by byl izolován od světa. Pro mnohé se sociální sítě dokonce stávají takovým zdrojem obživy, že už nepotřebují „normálně“ pracovat. Děti a dospívající mládež už většinou nevzhlížejí ke sportovcům nebo zpěvákům, ale obdivují blogery, youtubery a influencery. Takto se během pár let změnil svět médií k nepoznání.

Přiznám se, že jsem se donedávna těmito změnami příliš nezabývala a nechala se jimi spíše unášet. Můj pohled se změnil až při letní brigádě v ozdravovně v Peci pod Sněžkou, kde jsem mohla být přímým pozorovatelem toho, jak moc sociální sítě ovlivňují životy tamních dětí. Jednalo se převážně o děti od 10 do 15 let věku, u kterých jsem pozorovala neustálou potřebu nebo chtíč zkontrolovat, zda nemají na sociální síti novou zprávu nebo upozornění. Tyto děti si dokonce nás, vychovatele, na sociálních sítích vyhledávaly a posílaly nám žádosti o spojení. Byla jsem opravdu překvapená, do jaké míry sociálními sítěmi žijí. Když poté přišel čas na volbu tématu k bakalářské práci, vzpomněla jsem si na tento svůj zážitek a dále jsem neváhala. Jelikož jsem ale již měla představu o této situaci u pubescentů, rozhodla jsem se zabývat touto problematikou u adolescentů.

Dalším impulsem pro volbu tohoto tématu je obor, který studuji – vychovatelství. Myslím si, že v práci vychovatelky je vhodné, umět žákům poradit, jak trávit volný čas s vynecháním sociálních sítí, popřípadě jak trávit čas na sociálních sítích vhodným způsobem. Věřím, že ve své praxi využiji poznatky sesbírané při tvorbě této práce. I když se zde zaměřuji

na jinou věkovou skupinu, než se kterou budu pravděpodobně pracovat, věřím, že zjištěná fakta poslouží jako podnět pro preventivní aktivity ve školní družině.

Hlavním cílem bakalářské práce je popsat vymezenou problémovou oblast a zjistit aktuální stav vybraných aspektů trávení volného času na sociálních sítích. Tento cíl bude naplňován prostřednictvím dílčích cílů teoretické a empirické části práce. Tyto dílčí cíle budou popsány v následující části práce.

Bakalářská práce se skládá ze dvou částí – teoretické a praktické.

Teoretická část má celkem 4 kapitoly. První kapitola práce se zabývá problematikou masových médií jako takových a ve dvou podkapitolách řeší nejprve vymezení pojmu masová média a následně jejich stručný vývoj, který je nepochybně, při studiu sociálních sítí, potřeba znát. Druhá kapitola práce nejprve vymezuje pojem sociální síť, následně v první podkapitole charakterizuje jejich vývoj a ve druhé podkapitole popisuje druhy sociálních sítí. V této podkapitole také narážíme na 4 oddíly, které vymezují nejužívanější sítě světa. Třetí kapitola práce se zabývá volným časem, který nejprve charakterizuje a následně nastíní možnosti jeho kvalitního trávení. Čtvrtá a poslední kapitola teoretické části práce se zabývá důsledky užívání sociálních sítí ve volném čase. Ve dvou podkapitolách se zaměřuje nejprve na důsledky pozitivní, následně na důsledky negativní. V obou těchto podkapitolách nalezneme tři oddíly, které tyto důsledky charakterizují.

Praktická část práce má také 4 kapitoly, které nalezneme pod čísly 5 až 8. Pátá kapitola se zabývá aktuálním stavem zpracování tématu, tedy popisuje podobná výzkumná šetření provedená v rámci kvalifikačních prací. Šestá kapitola práce popisuje výzkumné šetření, a to ve třech podkapitolách. Uvádí jak cíle a problémy výzkumného šetření, tak charakteristiku výzkumného vzorku, ale také popisuje metodu výzkumného šetření. Sedmá kapitola práce objasňuje výsledky provedeného výzkumného šetření, které následně diskutuje a zhodnocuje osmá kapitola.

Jelikož je k výzkumnému šetření vytvořen dotazník v tištěné podobě, můžeme narazit hned na několik problémů. Zamýšlený počet respondentů nemusí odpovídat počtu skutečnému, neboť nemůžeme ovlivnit případnou absenci žáků při distribuci dotazníků. Stejně jako u jiných dotazníkových šetření se můžeme také setkat s neupřímnými odpověďmi respondentů. V neposlední řadě můžeme u respondentů narazit na neochotu dotazník vyplnit.

Cíle práce

Hlavní cíl práce spočívá v popsání vymezené oblasti problémů a zjištění aktuálního stavu užívání sociálních sítí ve volném čase u vybraných středoškolských žáků. Již výše je zmíněno, že hlavní cíl bude naplňován prostřednictvím plnění dílčích cílů teoretické a praktické části práce.

Dílčí cíle teoretické části práce

- Definovat masová média a následně stručně popsat jejich vývoj.
- Vysvětlit označení sociální síť, vylíčit vznik a vývoj sociálních sítí a charakterizovat druhy sociálních sítí.
- Objasnit pojem volného času a nabídnout možnosti jeho kvalitního trávení.
- Vyzdvihnout pozitivní a negativní důsledky užívání sociálních sítí ve volném čase.

Dílčí cíle praktické části práce

- Zhodnotit aktuální stav výzkumných šetření týkajících se problematiky užívání sociálních sítí.
- Objasnit, kolik hodin denně tráví vybraní středoškolští žáci na sociálních sítích.
- Zjistit, jaké sociální sítě jsou mezi vybranými žáky nejčastěji užívané.
- Specifikovat, jaký druh profilů vybraní žáci na sociálních sítích nejčastěji sledují.
- Odhalit, jak nebezpečné může být podle žáků zveřejnění osobních informací.
- Vyjasnit, jak nejraději tráví vybraní žáci svůj volný čas.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 Masová média

Tato kapitola se bude zabývat teorií masových médií, jejichž vývoj bezpochyby vedl ke vzniku sociálních sítí. Bude zde přiblížena definice masových médií a pokusí se nastínit jejich historický vývoj.

1.1. Vymezení pojmu

Máme za to, že masová média se v posledních desetiletích vyvíjela rychlostí blesku a jsou tématem stále více diskutovaným. V této práci si musíme nastínit jejich charakteristiku i vývoj především z důvodu návaznosti na sociální sítě i volný čas.

Masovými médii rozumíme „*historicky a společensky podmíněné formy sociální komunikace*“ (Jirák, Köpplová, 2015, s. 18). Ať už se jedná o periodický tisk, rozhlasové a televizní vysílání nebo veřejně dostupná sdělení na internetu. Všechny tyto formy masových médií mají společné charakteristické rysy – jsou dostupné neomezenému počtu uživatelů a velkým počtem těchto uživatelů jsou také využívány, nabízejí rozmanité obsahy, které jsou pro uživatele zajímavé (např. mohou poučit, pomáhat s orientací v politice apod.). Tyto obsahy jsou masovými médii nabízeny různě pravidelně a různé důvody ovlivňují poptávku po nich (ekonomické, sociální, politické aj.) (Jirák, Köpplová, 2015, s. 18)

Masová média můžeme také označit jako jakési prostředky komunikace, které vytváří různá sdělení a rozšiřují je směrem k různorodému publiku. (Urban, Dubský, Murdza, 2011, s. 48)

1.2. Vývoj masových médií

Vývoj masových médií jako takových je rozporuplný. Někteří autoři označují za jakýsi začátek masmédií epochu raného novověku, pro něž je typický vynález tiskařského lisu s vyměnitelnými literami. Tento počátek je tedy spojován s rozvojem tzv. masového tisku. Jiní se shodují na zasazení tohoto nástupu do počátku 20. století a spojují jej s příchodem filmu. Objevují se však i názory, že masmédiá začala pronikat do světa až ve 20.–30. letech 20. století, a to spolu s masovým rozhlasovým vysíláním. Důvodem těchto rozdílných zasazení do historického kontextu je především závislost na zemi (kultuře), do které autoři nahlíží. Jedním z nejrychleji rozvíjejících se masmédií bylo rozhlasové vysílání. (Jirák, Köpplová, 2015, s. 52–53)

Jak je již zmíněno výše, můžeme se setkat se spoustou variant periodizace vývoje masových médií. Jedna z možností periodizace je uvedena v knize *Masová média* (Jirák, Köpplová, 2015). Zde je vývoj rozdělen do jakýchsi šesti časových období.

Za první období vývoje masových médií můžeme považovat období do počátku 17. století. Zde autoři kladou důraz především na Gutenbergův vynález knihtiskařského lisu s vyměnitelnými literami (polovina 15. století). Později se začaly objevovat i první nástroje veřejné komunikace jako letáky nebo ručně psané tiskoviny. V 17. století, druhém období vývoje, začaly vycházet první tištěné noviny. Ve druhé polovině 17. století vznikl nový druh tištěných médií – časopis. Dalším, tedy třetím obdobím vývoje masových médií, bylo 18. století. V této době se tisk začal stávat jakýmsi nástrojem v boji o politickou moc. Vznikaly velké deníky jako *The Times* (1785) a v tisku se prosazovaly výrazné literární i politické osobnosti. Ve čtvrtém období periodizace – 19. století – se od sebe začaly oddělovat odborné tiskoviny (pro vzdělanější) a tzv. masové (pro „všechny“). Konec 19. znamenal příklon ke komerčnímu využívání tisku. Dvacáté století, tedy páté období vývoje, znamenalo spoustu změn. Hovoříme o rozvoji rozhlasu a televize, které začaly sloužit jako nástroj k politické propagandě a reklamám. Tento mezník způsobil, že se dosud známá média (rozhlas, časopisy, denní tisk) stala součástí každodenního života lidí – začala zasahovat do jejich volného času. A poslední, šesté období vývoje masových médií, začíná podle autorů 90. léty 20. století a přetrvává až dodnes. Toto období je velice významné, jelikož se vyznačuje vznikem internetového prostředí. To, co mělo být původně projektem Ministerstva obrany USA, dnes propojuje celý svět. Internetová média se začala rozvíjet na pomezí 20. a 21. století a díky přenosu dat se urychlilo velké množství činností (např. na burze). Tento „boom“ samozřejmě vedl k oslabení tisku a rozhlasu, a televizní vysílání dostalo novou podobu. Zpočátku bylo nadšení z počítačových sítí takřka neuvěřitelné, přelom století však vyvolal vlnu vystřízlivění, zejména díky uvědomění si některých rizik tohoto nově vzniklého masového média (např. zneužívání dat, internetové pirátství, sledování emailů nebo kyberšikana). (Jirák, Köpplová, 2015, s. 55–61)

Část literatury ale řadí vývoj masových médií spolu s vývojem komunikace jako takové. Masová média v tomto ohledu poté chápeme jako něco, díky čemu máme mnohem více možností komunikovat, můžeme překonávat prostor i čas a komunikovat celospolečensky. (Jirák, Köpplová, 2015, s. 43)

Tato kapitola shrnuje vývoj masových médií od vynálezu knihtisku až po vznik internetového prostředí. Jak je již zmíněno, vznik internetu s sebou přináší určitá rizika, kterými se bude zabývat poslední kapitola práce. Pro praktickou část práce bude stěžejní zjistit, kterým druhům masových médií dávají přednost vybraní žáci středních škol.

2 Sociální sítě

Tato kapitola poodhalí, co se skrývá za termínem sociální síť a bude se snažit přiblížit vývoj těchto sítí. Budou zde také popsány nejznámější sociální sítě a práce se zaměří na jejich vliv na současný svět.

Sociální síť je v dnešní době termín, který zná snad každý. A co vlastně jsou sociální sítě? Kde se vzaly a proč jsou tak populární?

„Sociální sítě jsou stránky, na kterých si každý může založit svůj profil a sdílet na nich informace s ostatními a obsah na nich se může rychle a jednoduše šířit.“ (Brousilová, 2014)

Můžeme také říci, že se jedná o internetovou službu dovolující registrovaným uživatelům vzájemnou komunikaci. Tato komunikace může být veřejná nebo soukromá a bývá založena na sdílení textových příspěvků, fotografií či videí. (Živě.cz)

Sociální sítě umožňují vznik nejrůznějších komunit lidí. Sdružují se na základě zájmů, koníčků, společných politických názorů, nebo společného náboženského vyznání. Sociální sítě jsou plné lidí, kteří chtějí sdělit světu své zkušenosti a zážitky. Nejvyužívanější jsou asi u středoškolských a vysokoškolských studentů, neméně populární jsou však u mladších i starších generací. Připojením na sociální síť může začít vaše „socializace“. Touto socializací se myslí vyhledávání profilů ostatních lidí a jejich kontaktování. (Whatissocialnetworking.com, 2011)

2.1. Vývoj sociálních sítí

Sociální sítě prošly řadou proměn, než se vyvinuly do podoby, v jaké je známe dnes. Tento pojem byl zaveden sociologem Jamesonem Barnsonem již v r. 1954. Barnson ho tehdy vysvětloval jako sociální okolí s člověkem ve středu. Necelých dvacet let po prvním definování tohoto pojmu se začal rozvíjet internetový svět. (Prokúpek, 2012)

A co se vlastně skrývá pod pojmem internet? Jedná se o globální počítačovou síť, která podporuje lokální síť a síť poskytující různé služby – např. přístup k informacím, možnost různých typů komunikace nebo přenos dat. Velkou zajímavostí je, že internet není nikým ani ničím vlastněn, ani řízen. (Horská, Lásková, Ptáček, 2010, s.18).

Samotný internet vznikl díky vojákům, kteří za použití sítě ARPA NET rozesílali vzkazy – e-maily. První zpráva toho typu byla odeslána 2. 10. 1971. V roce 1988 vytvořil finský

student Jarkk Oikarinen tzv. IRC neboli Internet Relay Chat, který umožnil bezprostřední komunikaci prostřednictvím chatu. (Prokůpek, 2012)

Za první sociální síť se všemi moderními ukazateli můžeme považovat síť Classmates.com vytvořenou roku 1995 Randym Conradem. Classmates.com umožňovala vyhledání spolužáků z mateřských, základních či středních škol a jejich kontaktování. Lidé si mohli na této síti vytvořit profil a procházet seznamy zaregistrovaných uživatelů. Největší popularity se „spolužáci“ (z angl. *classmate* – spolužák) těšili především ve Spojených Státech. Roku 1997 byla vytvořena sociální síť Six Degrees, kde si mohli její uživatelé opět zakládat osobní profily a přátelit se mezi sebou. (Prokůpek, 2012)

Příchod nového tisíciletí znamenal rovněž velké rozšíření počtu sociálních sítí. Vznikaly sítě jako Friendster (dnes již nepřístupný), LinkedIn, MySpace nebo Flickr. LinkedIn je největší profesní síť na světě, která dodnes umožňuje nejen spojení uživatelů ve stejném oboru, ale i zveřejnění životopisů a tím snadnější hledání zaměstnání. Dnes má více než 562 milionů aktivních uživatelů. MySpace umožňovala uživatelům grafickou úpravu profilu, nahrávání hudby nebo videí a patří mezi oblíbené sociální sítě dodnes. Flickr uživatelům nabízel a stále nabízí sdílení fotografií a jejich vyhledávání pomocí různých štítků. (LinkedIn.com; Prokůpek, 2012)

Sociálních sítí je opravdu nepřeberné množství, a tak je téměř nemožné je zmínit všechny. Máme za to, že právě sociální sítě se staly nedílnou součástí volného času dnešních generací. Ty nejužívanější sítě, jako Facebook nebo Youtube, popisuje následující podkapitola.

2.2.Druhy sociálních sítí

Každá sociální síť je něčím typická a je postavena na jiném principu. Sociální sítě můžeme rozdělit hned několika způsoby. Nejznámější je nejspíše dělení na sítě osobní, sítě na sdílení obsahu a komunity společných zájmů. (Spišiaková, 2012)

Osobní sociální sítě

Tyto sítě jsou snadno rozpoznatelné díky jejich sociálnímu charakteru. Umožňují uživatelům zůstat v kontaktu s blízkými a sdílet s nimi nejrůznější příspěvky. Typickými příklady jsou sociální sítě jako Facebook nebo Instagram. (Spišiaková, 2015)

Sociální sítě na sdílení obsahu

Dále jsou tu sociální sítě, které se přímo zaměřují na sdílení různě zaměřeného obsahu a umožňují vést menší diskuze. Zde se bavíme o sociálních sítích, jejichž typickým příkladem je Twitter. (Spišiaková, 2015)

Komunity společných zájmů

Třetím druhem jsou komunity společných zájmů, kde se uživatelé sdružují především kvůli svým osobním či profesním zájmům. Lidé si zde mohou navzájem poskytovat rady ohledně svých koníčků apod. Typickým příkladem je profesní síť LinkedIn nebo Flickr. (Spišiaková, 2015)

Tato práce dále přiblíží 4 z nejznámějších sociálních sítí.

2.2.1. Facebook

Kdo by neznal sociální síť zvanou Facebook. Tento fenomén byl založen v roce 2004 Markem Zuckerbergem a má dnes přes 2 miliardy měsíčních aktivních uživatelů. Nápad Facebooku se zrodil při Zuckerbergovu studiu na Harvardské univerzitě a měl původně sloužit pouze studentům Harvardu. Jakýmsi posláním Facebooku je dávat lidem sílu na budování komunity a sbližovat svět. (Facebook.com)

Facebook nabízí spoustu funkcí. Uživatel může vyhledávat ostatní uživatele a tzv. si je „přidávat do přátel“. Po spojení se s přáteli je možné si s nimi dopisovat prostřednictvím chatu, sdílet fotografie či videa nebo třeba myšlenky a nápady díky „statusu“, který sdílí na svou „zed“. Uživatel Facebooku se také může přidat do nejrůznějších skupin, podle jeho zájmů a získávat tak informace, které jsou pro něj důležité. Ať už se jedná o skupiny sdílející zdravé recepty, novinky ze světa politiky nebo nejnovější předpověď počasí. Facebook samozřejmě využívá řada známých osobností a jejich fanoušci zde mají možnost dozvědět se o plánovaných koncertech apod. (Radírna.cz, 2011)

Je zde také možnost být ve spojení s přáteli prostřednictvím přidružené aplikace – Messengeru. Uživatel Facebooku si stáhne tuto aplikaci do mobilního telefonu a může tak jednoduše kontaktovat své blízké přes přihlášení se na Facebookový účet. (Radírna.cz, 2011)

2.2.2. Youtube

Youtube je dnes druhou nejnavštěvovanější sítí na světě. Byl založen v roce 2005 třemi kolegy – Chadem Hurleym, Stevem Chanem a Jawedem Karimem. První video bylo nahráno 23. dubna 2005 a trvalo 18 sekund. Od té doby se Youtube vypracoval na jednu z nejúspěšnějších sítí vůbec. Původně měl server sloužit zejména ke sdílení domácích videí, jeho obsah se však rozšířil o hudební klipy, videohry i filmy. (Česká televize, 2015)

A co vlastně Youtube nabízí? Jedná se o síť umožňující sledování a sdílení videí, která jsou nejrůznějšího charakteru (hudební klipy, různé návody na vytváření dekorací, rady, jak postupovat při tvorbě čehokoliv jiného). Youtube by, co se týče jeho obsahu, mohl být synonymem pro slovo různorodost. (Česká televize, 2015)

Youtube nabývá na popularitě nejen díky hudbě, ale svou zásluhu na tom mají i tzv. Youtuberi. Takto hovoříme o lidech, kteří tvoří na Youtube určitý obsah a mají kolem sebe okruh fanoušků. Můžeme jim také říkat influenceři (z angl. *influence* – vliv), jelikož vyjadřováním svých názorů při sdílení nejrůznějších videí do jisté míry ovlivňují komunitu svých fanoušků. Nejvíce početná a ovlivnitelná je především mladá generace. (Wikipedia.cz)

2.2.3. Twitter

„Twitter je to, co se děje ve světě a to, o čem lidé právě teď mluví.“ (Twitter.com)

Tato sociální síť je třetí nejužívanější sítí na světě a je zároveň mikroblohem. Byla založena v roce 2006 Jackem Dorseyem. Uživatelé si zde vytvoří účet a mohou sdílet tzv. tweety, neboli krátké a rychlé zprávy (do 280 znaků). Tyto tweety poté vidí ti, kdo tohoto uživatele „sledují“ (z angl. *follow* – sledovat, následovat). Na Twitteru se užívá také tzv. hashtagů. Tyto unikátní popisky se používají k vyjádření toho, čeho se příspěvek týká (např. #škola). Twitter je populární také u celebrit a významných osobností, např. americký prezident Donald Trump užívá Twitteru k různým vyjádřením, ať už osobním, politickým nebo oficiálním. (Wikipedia.cz)

2.2.4. Instagram

Další významnou sociální sítí je Instagram s více než 1 miliardou uživatelů. (Instagram.com)

Jedná se o sociální síť, která se zaměřuje hlavně na obsah, tedy sdílení fotografií. Projekt vytvořili Kevin Systorm a Mike Krieger v roce 2010 za pouhých 8 týdnů. (Quora.com)

Instagram umožňuje především sdílení vlastních fotografií a prohlížení si fotografií ostatních uživatelů. Fotografie se dají upravit pomocí různých filtrů a ke většímu zviditelnění fotografie se užívají tzv. hashtagy. Hashtag se používá ke stručnému vyjádření toho, co na fotografii je, podobně jako na sociální síti Twitter. Např. sdílím-li fotografii svého rodného města, připiší k ní „#mojeměsto“. (Malečková, 2018)

Tato kapitola nás informovala o vzniku a vývoji sociálních sítí a nabídla nám jejich výčet. Tento výčet populárních sítí nás nutí se zamyslet nad tím, jaké množství vybraných žáků středních škol využívá tuto možnost trávení volného času. Jaké sociální sítě jsou mezi těmito žáky asi nejoblíbenější? Na všechny tyto otázky se pokusí najít odpověď praktická část práce.

3 Volný čas

Třetí kapitola této práce se bude zabývat volným časem. Vysvětlí pojem volného času a ukáže možnosti trávení volného času.

3.1. Vymezení pojmu volný čas

Podle Pedagogického slovníku, je volný čas „*Čas, s kterým člověk může nakládat podle svého uvážení a na základě svých zájmů.*“ Jedná se tedy o dobu „*kteřá zůstane z 24 hodin běžného dne po odečtení času věnovanému práci, péči o rodinu a domácnost, péči o vlastní fyzické potřeby (včetně spánku).*“ (Průcha, Walterová, Mareš, 2003, s. 247)

Hofbauer definuje volný čas jako „*čas, kdy člověk nevykonává činnosti pod tlakem závazků, jež vyplývají z jeho sociálních rolí, ...*“ (2004, s. 13)

Ve volném čase má člověk na výběr. Může se věnovat odpočinku i zábavě, může rozvíjet své zájmy i zlepšovat svou kvalifikaci a v neposlední řadě se může účastnit na veřejném životě. Patří sem také činnosti, které bychom zařadili spíše do času „polovolného“ – jako např. kutilství nebo zahrádkaření – tyto činnosti totiž přinášejí jak radost, tak užitek. (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2011, s. 10–11)

Volný čas je bez pochyby nedílnou a velmi důležitou součástí našich životů, a to především životů nejmladších generací. Je proto nutné, abychom jeho úkol nepodceňovali ale ani nepřeceňovali. Hlavně dítě by mělo trávit svůj volný čas smysluplně a něco si z něj odnést do dalšího života. Proto stále roste význam pedagogického zhodnocování volného času. (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2011, s. 65)

Pedagogika volného času je společenskovedním oborem a vědou o výchově ve volném čase. Zkoumá především cíle, obsah a způsoby výchovného ovlivňování volného času. Zabývá se také organizacemi a institucemi, které tyto aktivity umožňují. Pedagogické ovlivňování volného času se stalo osobitou součástí výchovy a vzdělávání. (Hájek, Hofbauer, Pávková, s. 12, 65)

V praktické části této práce se budeme zabývat hlavně volným časem dnešních adolescentů, k nimž se řadí žáci středních škol. Adolescence je poslední fází dospívání (předchází jí prepuberta a puberta) a je to období, kdy se připravujeme na dospělý život. Hovoříme tedy o době od 15 až do 22 let. (Plevová, 2006, s. 42)

3.2. Možnosti trávení volného času

Možností trávení volného času (za pedagogického působení) je dnes nepřeberné množství. Nebylo tomu tak ale vždy. Výchovné působení ve volném čase se vyvíjelo zejména posledních 200 let a bylo a je závislé především na přeměnách výchovy mladých generací. Vznikal a rozvíjel se systém volnočasových činností a institucí, který měl význam v životě žáků i jejich rodičů a samozřejmě v životě pracovníků spojených s tímto odvětvím. (Hofbauer, 2004, s. 25–32)

Možnosti trávení volného času jsou samozřejmě ovlivňovány řadou faktorů. Svou roli může hrát finanční zabezpečení rodiny, kdy rodiče nemají dostatek financí na úhradu zájmových kroužků pro děti. Jedním z dalších faktorů může být i velká vzdálenost bydliště od místa, kde zájmové činnosti probíhají. Vliv by mohlo mít i působení vrstevnické skupiny nebo médií. Trávení volného času ale jistě ovlivňuje i věk, pohlaví, zdravotní stav a fyzické nebo psychické možnosti dítěte. (Vyhnálková, 2013, s. 13)

Jelikož se práce bude zabývat především žáky středních škol, je vhodné zmínit některá zařízení, ve kterých mohou tito žáci trávit svůj volný čas. Jedná se např. o školská zařízení pro zájmové vzdělávání, kam řadíme střediska volného času nebo o nízkoprahová zařízení pro děti a mládež. (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2011, s. 142)

Mezi školská zařízení pro zájmové vzdělávání řadíme střediska volného času (SVČ), kde se může jednat buď o domy dětí a mládeže nebo stanice zájmových činností. Rozdíl mezi nimi je prostý, domy dětí a mládeže jsou zaměřeny na více zájmových činností, kdežto stanice zájmových činností se zabývají pouze jednou zájmovou oblastí. Služby SVČ mohou využívat děti, žáci, studenti, pedagogové, nebo rodiče s dětmi. Nabízejí širokou škálu forem zájmového vzdělávání, jako např. pravidelnou zájmovou činnost (kroužky, oddíly), táboremou činnost (organizovaná činnost hlavně v době prázdnin) nebo třeba osvětovou činnost (odborná pomoc formou besed, přednášek). (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2011, s. 142–43)

Ze začátku této podkapitoly je zmíněno, že nepříznivá ekonomická situace v rodině může negativně ovlivnit možnosti trávení volného času u dítěte. Právě pro takové děti a děti jinak ohrožené (např. výchovnými a vzdělávacími problémy, zdravotním handicapem a sociálně patologickými jevy) jsou zde nízkoprahová zařízení pro děti a mládež (NZDM). NZDM nabízí vedle různých volnočasových aktivit také sociální služby a aktivity a činnosti zaměřené na prevenci. (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2011, s. 149–152)

Je také potřeba zmínit, že na trávení volného času by mohlo mít vliv i působení moderních technologií. V první části práce jsme již narazili na informace o rychlém rozvoji masových médií, jejichž důležitost nabývá na významu a následující kapitola ukáže, jak mohou média a jejich užívání ovlivnit volný čas.

Tato kapitola objasnila význam pojmu volný čas a poukázala na důležitost pedagogického působení v něm. Vysvětlila pojem adolescent a nabídla také příklady institucí, ve kterých mohou tito trávit volný čas. Ale jak to funguje v praxi? Jak na tom tedy adolescenti jsou? Jakými činnostmi vyplňují svůj volný čas a jakou část z něj tráví „online“?

4 Důsledky užívání sociálních sítí ve volném čase

Jak již zmiňují předcházející kapitoly, sociální sítě a média celkově mají určitý vliv na to, jak jedinec tráví svůj volný čas. Ovlivňují nejen to, ale mohou mít dopad i na chování, postoje, názory jedince, mohou ovlivňovat jeho životní styl, ale i navádět ke společensky nežádoucímu jednání. (Jirák, Köpplová, 2015, s. 301)

Tato práce se dále bude zabývat pozitivními a negativními vlivy sociálních sítí na některé ze zmíněných aspektů, se zaměřením na volný čas. Tato kapitola je klíčovou kapitolou práce.

4.1. Pozitiva spojená s užíváním sociálních sítí ve volném čase

Možnosti, které se nám otevírají při používání internetu a sociálních sítí, jsou pro mnohé dodnes nevídané. Tato podkapitola shrne nejvýraznější pozitiva spojená s užíváním sociálních sítí ve volném čase.

4.1.1. Zdroj informací

Jednou z velkých výhod internetového připojení a sociálních sítí je jistě nepřeborné množství informačních zdrojů. Sociální sítě jsou propojeny s obsahem z celého webu, tudíž se dá říci, že ty nejzajímavější informace si vás na sociálních sítích mohou najít samy. Stačí se propojit s co nejvíce uživateli a vůbec není potřeba brouzdat po internetu a hledat. Stejně snadno a efektivně můžeme tyto zjištěné informace sdílet a šířit. (Internet a vše kolem něj, 2013)

4.1.2. Zisk přátel

Dalším velkým pozitivem spojeným s užíváním sociálních sítí ve volném čase je snadný zisk přátel. Jelikož jsou sociální sítě využívány stále větším počtem lidí, je více než jednoduché najít někoho, kdo by se s námi chtěl přátelit. Díky různorodosti témat probíraných na sociálních sítích je také velice snadné najít člověka stejně smýšlejícího, s podobnými hodnotami nebo koníčky. Sociální sítě jsou tak rozšířené, že je možné spojit se prostřednictvím nich s přáteli na druhém konci světa. Přes sociální sítě si můžeme s přáteli dopisovat, volat, nebo můžeme sdílet fotografie či videa. Možností spojení s přáteli je opravdu nepřeborné množství, stačí se připojit k internetu. (Internet a vše kolem něj, 2013)

4.1.3. Rovnocennost

Rovnocenností na sociálních sítích myslíme postavení uživatelů na stejné úrovni. V reálném životě se denně setkáváme s určitým typem nerovnocennosti – ať už se jedná o rozdílnou úroveň vzdělání, rozdílné mzdové ohodnocení, nebo třeba i o banality jakými mohou být věk, vzhled nebo rasa. Za monitorem se všichni cítíme sebevědoměji, bezpečněji, uživatelé nejsou zatíženi svými nedostatky a projevují se tak upřímněji (někdy bohužel i agresivněji, jelikož nemají zábrany a mají pocit, že jim nic nehrozí). (Internet a vše kolem něj, 2013)

Výhodu rovnosti v internetovém prostoru také využívají lidé, kteří by jinak trpěli sociální izolací. Sem patří jedinci, pro které představuje sociální kontakt jistou formu zátěže, např. mají řečovou vadu, za kterou se stydí, jsou fyzicky handicapovaní nebo je pro ně komunikace z očí do očí velice stresující. (Horská et. al, 2010)

4.2. Negativa spojená s užíváním sociálních sítí ve volném čase

Jak tomu, tak obvykle bývá, vše má své výhody i nevýhody a sociální sítě nejsou žádnou výjimkou. Tato podkapitola shrne negativa spojená s užíváním sociálních sítí ve volném čase a bude se zabývat negativním dopadem na fyzické zdraví jedince a možnými nebezpečími, na která má svět internetu a sociálních sítí vliv.

4.2.1. Zdravotní problémy

Ano, čas trávený na sociálních sítích s sebou nese i jisté riziko rozvoje zdravotních problémů. Ať už trávíme svůj volný čas na židli u počítače, nebo na gauči s chytrým telefonem, hrozí nám různé komplikace, kterým bychom měli chtít předejít. Jelikož je v posledních letech životní styl spíše sedavého charakteru, objevují se tyto zdravotní problémy u spousty lidí. Žáci sedí ve škole v lavici, doma u televize nebo u počítače a zapomínají na pohyb. Dospělí na tom nejsou o nic lépe, zvláště ti, jejichž zaměstnání zahrnuje půl dne sezení před monitorem počítače a nebrání se trávení času u něj ani ve volném čase. (Zemanová, Ručková a kol., 2001, s. 1)

Čas strávený u počítače, bereme-li v úvahu čas volný, nás tedy může na našem zdraví ohrozit. Prvním příkladem mohou být problémy se zády a krční páteří, které jsou způsobeny špatným sezením. Sedíme s ohnutými zády, svěšenými rameny a sedíme tak dlouhodobě, tudíž se mohou objevit nepříznivé změny na páteři nebo potíže s klouby. V tomto případě je nutné správně umístit monitor a investovat do vyhovující židle, která se dá nastavit pro naši konkrétní výšku. V případě, že takovou židli nemáme, můžeme si pomoci malým polštářem, o který se opřeme v křížové oblasti zad a nemusíme tak namáhat bederní svalstvo. I přes všechny triky

je ale vhodné si při práci u počítače dělat přestávky, čas od času se protáhnout nebo udělat pár kroků. (Zdravě.cz, 2014)

Další nepříjemnou záležitostí spojenou s přílišným trávením volného času u počítače mohou být migrény a bolesti hlavy. Migrénu či bolest hlavy si můžeme velice snadno přivodit již zmíněným špatným sezením, kdy jsou příliš namáhána ramena a krční páteř. V tomto případě je opět velice důležitá prevence v podobě správného držení těla při sezení u počítače. (Branagan, 2013)

Obrazovka počítače může také způsobit problémy se spánkem, jelikož její podsvícení způsobuje pokles hladiny melatoninu, hormonu spánku. Pokud tedy trávíme u počítače poslední hodiny před ulehnutím do postele, náš mozek se může cítit oklamán a díky světlu z obrazovky (počítače, tabletu nebo mobilního telefonu) si myslí, že je stále den a na spánek není vhodná doba. Podle výzkumu na Jihokaliifornské univerzitě z roku 2012, si tak rozvracíme naše „tělesné hodiny“ (z angl. *body clocks*). (Nordqvist, 2012, [online]) Svítící obrazovku bychom tedy měli užívat naposledy více než dvě hodiny před ulehnutím ke spánku. (Sutherland, 2013)

4.2.2. Závislost na sociálních sítích

„Seskupení behaviorálních, kognitivních a fyziologických fenoménů, které se vyvinou po opakovaném užívání psychoaktivní látky“ (Mezinárodní statistická klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů, 2018)

Takto vysvětluje pojem „závislost“ Mezinárodní klasifikace nemocí. Závislost ale nemusí být pouze taková jakou ji známe, tedy na alkoholu, drogách nebo tabáku. S moderním světem přichází i „moderní závislosti“. Závislost na internetu je podle mnoha autorů spíše fenoménem než faktem, jelikož internet je pouze médium, které zprostředkovává ty činnosti a možnosti, na kterých může vzniknout závislost. Jinak řečeno, člověk není schopen si vybudovat závislost na internetu jako celku, ale spíše na různých internetových aplikacích, hrách a také právě na sociálních sítích. (Hýbnerová, 2012, s. 33)

Závislost na sociálních sítích, je s jejich neustálým rozvojem, tématem stále více diskutovaným. Závislý člověk si mnohdy ani nevšimne, že překročil tu pomyslnou hranici. Má neustálé nutkání zkontrolovat, jestli mu nepřišla nová zpráva od přátel, jestli někdo nesdílel novou fotografii, jestli jeho oblíbená celebrita nepřidala na síť nový příspěvek. Má potřebu neustále něčím přispívat do obsahu sociálních sítí a je napjatý v očekávání, kolika lidem se jeho příspěvek zalíbí a kdo ho okomentuje. (Eckertová, Dočekal, 2013)

Jak již bylo zmíněno výše, jedinec s problémy v „offline“ komunikaci může v sociálních sítích spatřovat jisté výhody. Právě takovýto jedinec se může snadno stát závislým. Na sociálních sítích si můžeme vybrat, kým budeme a snadno i najdeme člověka, který si vytvořil na síti své nové, lepší já. Je velice snadné takovému vytvoření nového já propadnout, jedná se však o podvod na „přátele“ na síti, i na sebe sama. (Eckertová, Dočekal, 2013, s. 126–127)

Závislost na sociálních sítích také může způsobit spoustu zdravotních i psychických problémů, jak tomu bývá i u běžných závislostí. Kromě zdravotních komplikací, které jsou zmíněny výše, může takto závislý jedinec projevovat známky úzkosti i deprese, pokud je mu zabráněno v užití sociálních sítí. (Bednářová, 2017)

4.2.3. Kyberšikana

Jedním z dalších velkých negativ, které s sebou trávení volného času na sociálních sítích přináší, je kyberšikana. Kyberšikanu vysvětlují autoři ve stejnojmenné knize jako „*záměrné agresivní chování, které je prováděno buď jednotlivcem, nebo skupinou prostřednictvím elektronických médií vůči člověku, jenž se v danou chvíli nemůže vůči útokům bránit.*“ (Černá, et. al, 2013, s. 9). Dopady kyberšikany přitom můžou být mnohdy vážnější než u tradiční šikany, kterou známe především ze škol. (Černá et. al, 2013, s. 9)

Kyberšikana jde s klasickou šikanou nepochybně ruku v ruce. Společně těmito dvěma typům agresivního chování je to, že se jedná o chování úmyslné a ten, kdo je šikanován (oběť) je vnímá jako ubližující. Dalším společným rysem je opakování, které je v prostředí internetu opravdu snadné. Je zde samozřejmě i mocenská nerovnováha, kdy se oběť nedokáže agresorovi (osoba, která šikanuje) bránit, ať už z důvodu nedostatečné fyzické síly u šikany, nebo z důvodu agresorova schovávání se za anonymitu sociálních sítí u kyberšikany. (Černá et.al, 2013, s. 21–23)

Rozdíly kyberšikany a šikany můžeme spatřovat v jejich provedení. Šikana většinou zahrnuje fyzická napadení jako bití, poškozování majetku nebo nadávky a urážení. Oproti tomu kyberšikana může být snadněji proveditelná a maskovaná. Může zahrnovat záměrné pořizování fotografií oběti a jejich sdílení na sociálních sítích, výhružné nebo posměšné SMS zprávy nebo třeba šíření pomluv a zveřejňování soukromých informací. (Černá et.al, 2013, s. 21–23)

Již bylo zmíněno, že dopady kyberšikany mohou být mnohdy závažnější než dopady šikany tradiční. Podle výzkumu na školách jihomoravského kraje patřily mezi bezprostřední reakce

na kyberšikanu zejména pocity jako vztek, bezmoc, smutek a strach. (Dědková, Macháčková et.al, 2013, s. 86)

Kyberšikana má však i dlouhotrvající dopady, které jsou vážnější. Mohou u oběti vyvolat tzv. psychosomatické potíže, které znamenají především bolesti hlavy, břicha, potíže se spánkem, s nechutenstvím. (Sourander a kol. cit. dle Dědkové, Macháčkové et.al, 2013, s. 88) Může se také stát, že původní pocity strachu a bezmoci se dále rozvinou v úzkost až depresi. Další negativní vliv může mít kyberšikana na vztahy oběti, které narušuje a na další zdravý vývoj jedince. Kyberšikana také snižuje sebevědomí a sebehodnocení oběti, což může vést k sebepoškozování a v krajním případě i k sebevražedným tendencím. (Dědková, Macháčková et.al, 2013, s. 90–93)

Tato kapitola nabídla shrnutí některých výrazných pozitiv i negativ využívání sociálních sítí ve volném čase. Co se týče pozitivních stránek sociálních sítí, ty vidíme především ve snadném zisku informací a přátel, komunikaci s nimi a také v rovnocennosti uživatelů. Jako negativní vliv užívání sociálních sítí popisujeme zdravotní obtíže jak v oblasti tělesné, tak duševní. Opět se zde nabízí otázka na praktické fungování těchto teoretických poznatků. Uvědomují si vybraní žáci vůbec negativní důsledky tohoto volnočasového vyžití?

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 Aktuální stav zpracování tématu

Abychom mohli proniknout do problematiky trávení volného času na sociálních sítích do hloubky, uvedeme zde některá výzkumná šetření, která byla provedena v rámci kvalifikačních prací na stejná nebo velmi podobná témata.

V roce 2014 provedla studentka Michaela Navrátilová prostřednictvím své diplomové práce výzkumné šetření zabývající se vlivem internetu na volný čas dospívajících dětí, přičemž se zaměřila především na vliv sociální sítě Facebook. Navrátilová oslovila celkem 101 respondentů (49 dívek, 52 chlapců) ve věku 12–14 let a zjistila, že 72,28 % dotázaných navštěvuje denně internet. Důležité také bylo zjištění, že pouhých 5,94 % respondentů nebylo majitelem účtu na sociální síti Facebook. Pro tuto práci je však stěžejní zjištění, že 38,61 % dotázaných uvedlo, že nejraději tráví svůj volný čas na internetu. Níže se zaměříme na srovnání tohoto výsledku s výsledkem našeho výzkumného šetření. (Navrátilová, 2014)

Ve stejném roce byl proveden výzkum Zdeňkou Korkischovou, jejíž bakalářská práce nesla název „Sociální sítě a mládež“. Zaměřila se na věkovou skupinu 15–22 let, přičemž oslovila 192 respondentů. Korkischová zjistila, že dotázaní žáci jsou prakticky nepřetržitě online, a to i v době výuky. (Korkischová, 2014)

Další velmi podobný výzkum byl proveden v roce 2015 Markétou Čechovou, která se ve své bakalářské práci zaměřila, jako Navrátilová, na vliv sociální sítě Facebook na volný čas žáků na druhém stupni ZŠ. Žáků bylo v tomto výzkumném šetření osloveno 79. Čechová uvádí, že 55,32 % aktivně využívá sociální síť Facebook, přičemž část z nich ani nedosahuje požadovaného věku pro založení účtu na této sociální síti – a to 13 let. Zarážejícím v tomto výzkumném šetření je zjištění, že 59,62 % nezná pojmy jako kyberšikana, kybergrooming, nebo kyberstalking. Doufáme, stejně jako Čechová, že příčinou této neznalosti je fakt, že se s těmito činnostmi respondenti dosud nesešli. (Čechová, 2015)

Sociálními sítěmi ve volném čase žáků 2. stupně ZŠ se zabývá i bakalářská práce z roku 2018, jejíž autorkou je Iveta Klustová. Toto výzkumné šetření se týkalo 207 respondentů, z toho 56 % tvořily dívky. Autorka práce se zaměřuje shodně jako její předchůdci na to, jak žáci tráví svůj volný čas a jak ve volném čase využívají sociální sítě. Klustová se zabývá i otázkou, zda si žáci uvědomují rizika spojená s využíváním sociálních sítí a zda znají pravidla jejich bezpečného užívání. Výsledky šetření ukazují, že většina oslovených považuje za největší riziko posílání výhrůžných/vulgárních zpráv a také např. ukradení hesel. Jako pozitivní vnímáme zjištění, že 79 % respondentů nikdy neposlalo svoji intimní fotografii přes internet.

Co už tak pozitivní není, je fakt, že pouhých 27 % rodičů se zajímá o činnosti, které žáci na sociálních sítích provádí – zde bychom ale neměli rodičům příliš křivdit, je totiž možné, že dotazovaní žáci si zájem rodičů o jejich činnosti spojené s užíváním internetu plně neuvědomují. (Klustová, 2018)

Jak je z dosud provedených šetření patrné, sociální sítě a internet celkově se staly nedílnou součástí každodenního života dospívajících žáků. Většina výzkumů se zaměřuje spíše na žáky druhého stupně základních škol, zatímco šetření provedené v rámci této práce se bude zabývat situací žáků na školách středních. V závěru práce se pokusíme o srovnání výsledků uvedených šetření s výsledky našeho výzkumného šetření.

6 Popis výzkumného šetření

Tato kapitola se bude zabývat podrobným popisem výzkumného šetření, které bylo provedeno v rámci práce. Uvede hlavní cíl, ke kterému výzkum směřuje, jeho dílčí cíle a rovněž také výzkumné otázky (problémy), na které jsme narazili v teoretické části práce. Dojde zde také k charakteristice výzkumného vzorku a k popisu metody, která byla při výzkumném šetření využita.

Hlavním cílem bakalářské práce je zejména popsat danou problematiku a zjistit aktuální stav vybraných aspektů trávení volného času na sociálních sítích. Následně jsme vymezili několik cílů teoretické části práce. Jedním z cílů teoretické části práce bylo zmapovat již existující zjištění týkající se problematiky, kterou se zabýváme. Abychom mohli zařadit sociální sítě do pomyslné kategorie pojmů, jedním z dílčích cílů teoretické části práce bylo vymezit pojem masová média a následně stručně popsat jejich vývoj. Dalším dílčím cílem bylo popsat i vývoj sociálních sítí samotných a následně charakterizovat typy a druhy jednotlivých, v současnosti nejužívanějších sociálních sítí. Jedním z následujících dílčích cílů teoretické části bylo objasnit termín volný čas a nastínit možnosti jeho kvalitního trávení. V neposlední řadě bylo cílem teoretické části práce také vyzdvihnout pozitivní i negativní důsledky užívání sociálních sítí ve volném čase.

Co se týče druhé (praktické) části práce, ta se zabývá především výzkumným šetřením, které jsme v rámci této práce provedli. To je orientováno kvantitativně, a to z toho důvodu, že má za úkol zjistit míru ovlivnění volného času sociálními sítěmi u většího počtu zkoumaných. Takto orientovaný výzkum pracuje s číselnými údaji, které získáme díky vhodně zvolené výzkumné metodě a technice – v našem případě se jedná o dotazníkové šetření. (Gavora, 2010, s. 35)

6.1. Cíle a problémy výzkumného šetření

Výzkumné šetření provedené v rámci této práce má hned několik cílů. Hlavním, tedy stěžejním cílem našeho výzkumného šetření je zjistit, jak ovlivňují konkrétní sociální sítě trávení volného času vybraných žáků středních škol. Dalším, dílčím cílům odpovídá složení deskriptivních otázek použitých v dotazníkovém šetření. V obecnější rovině se výzkumné šetření zabývá například i tím, jakým druhům masových médií dávají vybraní žáci středních škol přednost.

Jedním z dílčích cílů výzkumu bylo například zjistit, jaké sociální sítě jsou mezi vybranými žáky nejčastěji používané. Respondenti měli možnost vybrat z námi uvedených sociálních sítí a případně i uvést jiné, jimi často užívané sítě.

Dalším dílčím cílem praktické části práce bylo objasnit, jakou část svého (volného) času jsou vybraní adolescenti schopni a ochotni věnovat aktivitám na sociálních sítích. Také jsme si kladli za úkol osvětlit, zda by se sami respondenti označili za závislé na internetu, či nikoli.

Z dříve provedených výzkumných šetření je nám známo, že žáci obecně užívají sociální sítě stále intenzivněji, proto se náš výzkum zaměřil také na cíl, kterým bylo odhalit, zda vybraní středoškoláci vnímají vedle pozitivních faktorů pramenících z užívání sociálních sítí, i ty negativní. Zejména jsme se zaměřili na sdílení osobních (intimních) informací.

Dalším cílem výzkumného šetření bylo zjistit, jaký druh profilů na sociálních sítích vybraní žáci nejčastěji navštěvují/sledují/vyhledávají.

Výzkumné šetření se však nezabývá pouze problematikou užívání sociálních sítí, ale i celkovým trávením volného času vybraných adolescentů. Proto jedním z následujících cílů bylo specifikovat, jakým aktivitám se věnují vybraní žáci v rámci svého volného času a objasnit, zda dlouhodobě tráví čas některou ze zájmových činností.

Jedním z úkolů, které si taktéž klademe za cíl, je srovnat výsledky našeho výzkumu s výsledky výzkumů již provedených a zmíněných v první kapitole praktické části práce.

Jelikož se snažíme popsat situaci a stav zkoumaného jevu, zvolili jsme pro naše výzkumné šetření deskriptivní otázky v následujícím znění:

1. Jak nejraději tráví vybraní žáci svůj volný čas?
2. Navštěvují vybraní žáci dlouhodobě některý typ zájmového kroužku?
3. Jaké prostředky masové komunikace užívají vybraní žáci ve volném čase nejčastěji?
4. Z jakých důvodů tráví vybraní žáci svůj volný čas na internetu/sociálních sítích?
5. Kolik hodin denně stráví vybraní žáci na sociálních sítích?
6. Jaký je názor vybraných žáků na míru jejich závislosti na sociálních sítích?
7. Které sociální sítě užívají vybraní žáci nejčastěji?
8. Jaký druh profilů na sociálních sítích tyto žáci nejvíce sledují?
9. Spravují tyto žáci sami blog/youtube kanál/podobné? Pokud ano, čeho se týká?
10. Jaké osobní informace mají vybraní žáci uvedeny na sociálních sítích?
11. Jak nebezpečné může být podle žáků zveřejnění osobních informací?

6.2. Výběr vzorku do výzkumného šetření

Tato podkapitola objasní, jak jsme postupovali při výběru respondentů a soubor těchto respondentů charakterizuje.

Výzkumné šetření v této práci se zaměřilo na středoškolské žáky, a to hlavně proto, že na žáky středních škol se mnoho námi nalezených výzkumů v rámci kvalifikačních prací nezaměřuje. Středoškolští žáci (můžeme je označit pojmem adolescenti) jsou žáci od 15 do 18 (22) let, kteří se připravují na dospělý život. (Plevová, 2006, s. 42)

Právě z toho důvodu jsme se na tuto skupinu žáků zaměřili. Jedním z cílů našeho výzkumného šetření je totiž také zjistit, zda žáci starší 15 let tráví na sociálních sítích více či méně svého volného času než jejich mladší kamarádi. Výsledky výzkumného šetření budeme tedy srovnávat s výsledky dříve provedených výzkumů.

Co se týče respondentů, které jsme si zvolili, jedná se o žáky Gymnázia Jana Blahoslava a Střední pedagogické školy v Přerově. Respondentů bylo celkem 139, z toho 100 žen a 39 mužů. Nepoměr mezi jednotlivými pohlavími je způsoben faktem, že Střední pedagogickou školu navštěvuje výrazně větší procento žen. Na gymnázium byl zvolen 1. a 4. ročník čtyřletého gymnázia, na pedagogické škole 2., 3. a 4. ročník. Námi zvolení respondenti se tedy narodili v letech 1998-2004.

6.3. Metoda výzkumného šetření

V této podkapitole bude popsána metoda výzkumného šetření, kterou jsme použili pro získání dat.

Dotazník patří mezi explorativní metody a je nejužívanější technikou pro hromadné zjišťování údajů. Jedná se o písemné kladení otázek a získávání písemných odpovědí. Velkou výhodou dotazníku spatřujeme v tom, že prostřednictvím něj získáme velké množství informací, přičemž je získání těchto informací časově nenáročný. Za nevýhodu lze považovat fakt, že odpovědi respondentů nemusí být vždy upřímné a pravdivé. (Gavora, 1996, s. 50)

Abychom dosáhli co nejupřímnějších odpovědí, zvolili jsme anonymní formu dotazníku. Zajímali jsme se pouze o pohlaví respondentů, jejich rok narození a ročník SŠ.

Dotazník byl v tištěné podobě odevzdán jedné z učitelek Gymnázia Jana Blahoslava a Střední pedagogické školy v Přerově, která je rozdala žákům a následně vrátila zpět. Výzkumný nástroj obsahuje 17 položek, z toho 4 otázky otevřené a 13 uzavřených. Položky

dotazníku byly tvořeny na základě výzkumných problémů, na které jsme narazili v průběhu zpracování teoretické práce.

Obsahem šesté kapitoly práce bylo uvedení hlavního cíle práce, cílů teoretické části práce a zejména popis provedeného výzkumného šetření. Jednotlivé podkapitoly se věnují nejprve vymezení cílů výzkumného šetření a výzkumným otázkám (problémům), na které jsme narazili v průběhu zpracování teoretické části práce. Tyto problémy jsou zde uvedeny ve formě deskriptivních otázek. Dále je charakterizován výzkumný vzorek a zvolená technika kvantitativně orientovaného výzkumu – dotazník.

7 Výsledky výzkumného šetření

Nyní je zde vymezen prostor pro sepsání výsledků námi realizovaného výzkumu. Jak je již zmíněno v přechozí kapitole, výzkumné šetření se týká 139 respondentů, z nichž 72 % tvoří ženy a 28 % muži ve věkovém rozložení od 15 do 21 let.

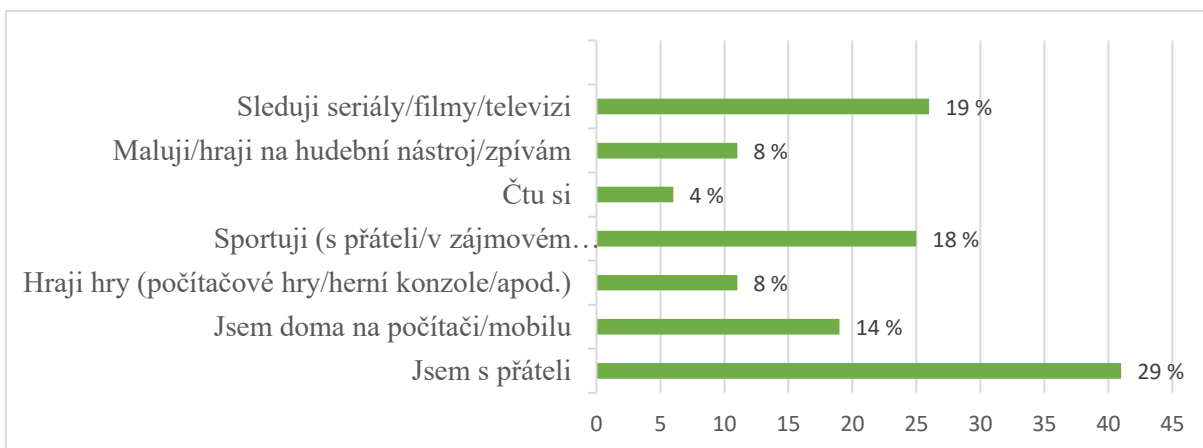
Ve vytvořeném dotazníku je 17 položek, včetně dvou položek zjišťující demografická data. Níže budou výsledky všech položek uvedeny v tabulkách i pomocí grafického znázornění. Při vytváření položek jsme vycházeli z deskriptivních otázek (problémů), které jsou uvedeny v předcházející kapitole práce. První dvě položky se týkají celkového trávení volného času vybraných žáků, další už mají souvislost se sociálními sítěmi.

Položka č. 1: Jak nejčastěji trávíte svůj volný čas? Prosím označte jednu možnost.

První položka byla orientována na nejčastější způsob trávení volného času vybraných žáků středních škol. Nejčastěji tito žáci podle odpovědí tráví čas s přáteli, a to celých 29 %. Nejméně potom vybraní žáci označovali možnost „Čtu si.“. Jednalo se o pouhá 4 %. Co se týče rozdílů mezi ženami a muži, muži výrazně častěji preferují trávení volného času hraním her na počítači či herní konzoli.

Tabulka 1: Nejčastější způsob trávení volného času žáků SŠ

	Absolutní četnost	Muži	Ženy
Jsem s přáteli	41	10 %	37 %
Jsem doma na počítači/mobilu	19	18 %	10 %
Hraji hry (počítačové hry/herní konzole/apod.)	11	28 %	1 %
Sportuji (s přáteli/v zájmovém kroužku/závodně/apod.)	25	23 %	17 %
Čtu si	6	3 %	6 %
Maluji/hraji na hudební nástroj/zpívám	11	10 %	7 %
Sleduji seriály/filmy/televizi	26	8 %	22 %

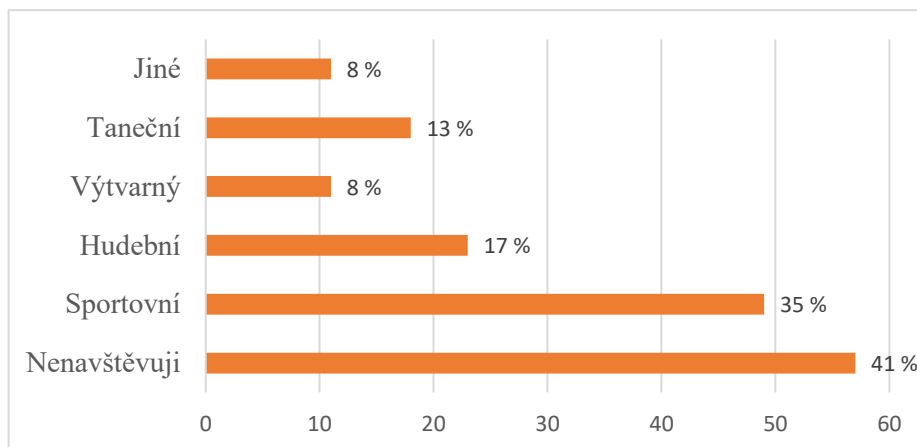
Graf 1: Nejčastější způsob trávení volného času vybraných žáků SŠ

Položka č. 2: Navštěvujete dlouhodobě některý typ zájmového kroužku? Prosím, označte všechny, které platí.

Výsledky této položky nás utvrdili v představě, že žáci středních škol se nevěnují tolika zájmovým činnostem, jako žáci škol základních. Z vybraných žáků totiž celých 41 % nenavštěvuje žádný typ zájmového kroužku. Na druhou stranu 15 % žáků má zájmové kroužky hned 2 nebo více. U této položky jsme dali možnost „Jiný (uved'te)“ v případě, že by žáci docházeli do jinak specializovaného kroužku, než nabízíme. Mezi tyto jinak specializované zájmové činnosti patřil např. Skaut (uvedlo 5 žáků), nebo cizí či znakový jazyk.

Tabulka 2: Zájmové kroužky dlouhodobě navštěvované vybranými žáky

	Absolutní četnost
Nenavštěvují	57
Sportovní kroužek	49
Hudební kroužek	23
Výtvarný kroužek	11
Taneční kroužek	18
Jiný kroužek	11

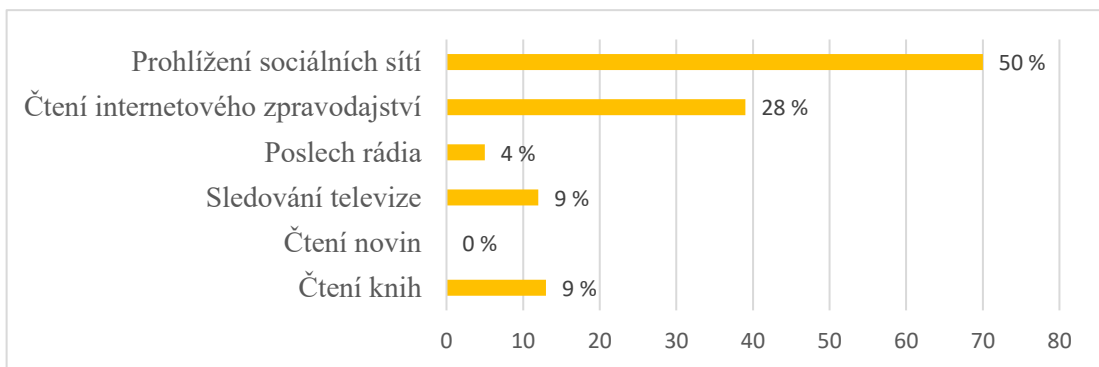
Graf 2: Zájmové kroužky dlouhodobě navštěvované vybranými žáky

Položka č. 3: Jaký způsob získávání informací upřednostňujete? Prosím, označte jednu možnost.

Bylo obzvlášť zajímavé sledovat, jak vybraní žáci na tuto položku reagovali. Myslím si, že z výsledků je více než patrné, jak sociální sítě zasahují do životů těchto žáků. Samozřejmě nás nepřekvapilo, že celých 50 % respondentů získává informace nejvíce z prohlížení sociálních sítí. Zarážející však bylo zjištění, že žádný z dotázaných k získávání informací nevyužívá tištěné noviny.

Tabulka 3: Oblíbený způsob získávání informací u vybraných žáků

	Absolutní četnost
Čtení knih	13
Čtení novin	0
Sledování televize	12
Poslech rádia	5
Čtení internetového zpravodajství	39
Prohlížení sociálních sítí	70

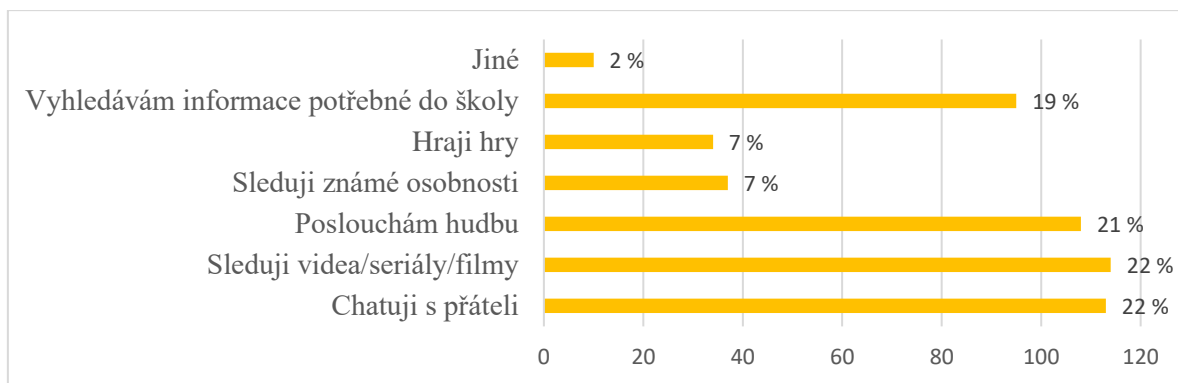
Graf 3: Oblíbený způsob získávání informací u vybraných žáků

Položka č. 4: Z jakých důvodů trávíte svůj volný čas na internetu/sociálních sítích? Prosím, označte všechny, které platí.

Tato položka nepřinesla nijak překvapující výsledky. Nejvíce (22 %) respondenti uváděli, že důvodem je sledování videí, filmů a seriálů, a samozřejmě dopisování si s přáteli. Na pomyslném třetím místě se se 21 % umístil poslech hudby. Tato položka opět nabízela žákům možnost uvedení jiného důvodu a žáci tuto možnost využili. Často jako důvod trávení volného času na sociálních sítích uváděli vyhledávání informací o zdravém životním stylu, sledování politického dění nebo zpráv ze světa, o čemž ostatně svědčí i výsledky položky č. 3.

Tabulka 4: Důvody vybraných žáků pro trávení VČ na sociálních sítích

	Absolutní četnost
Chatuji s přáteli	113
Sleduji videa/seriály/filmy	114
Poslouchám hudbu	108
Sleduji známé osobnosti	37
Hraji hry	34
Vyhledávám informace potřebné do školy	95
Jiné	10

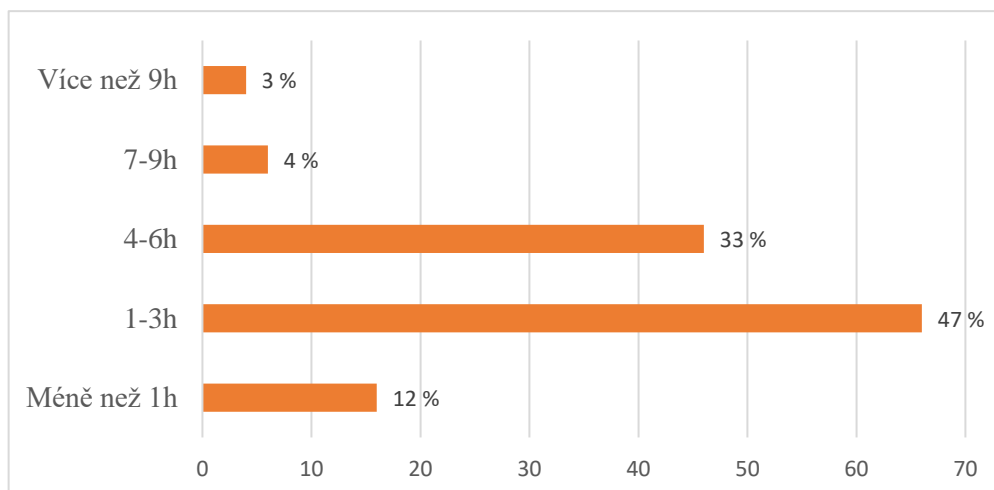
Graf 4: Důvody vybraných žáků pro trávení VČ na sociálních sítích

Položka č. 5: Kolik hodin denně trávíte na sociálních sítích?

Co se týče dlouhodobého trávení času na počítači/mobilním telefonu, přináší s sebou jisté zdravotní i jiné komplikace, které shrnuje čtvrtá kapitola teoretické části práce. Tuto položku jsme zařadili právě proto, abychom se dozvěděli, zda u vybraných žáků některé z uvedených komplikací hrozí. Výsledky nás však více méně potěšily, jelikož varovných „Více než 9 hodin“ zvolila pouhá 3 % dotázaných. Naopak nejvíce respondentů tráví na sociálních sítích 1–3 hodiny denně, a to 47 %.

Tabulka 5: Čas denně strávený vybranými žáky na sociálních sítích

	Absolutní četnost
Méně než 1hodin	16
1–3 hodiny	66
4–6 hodiny	46
7–9 hodin	6
Více než 9 hodin	4

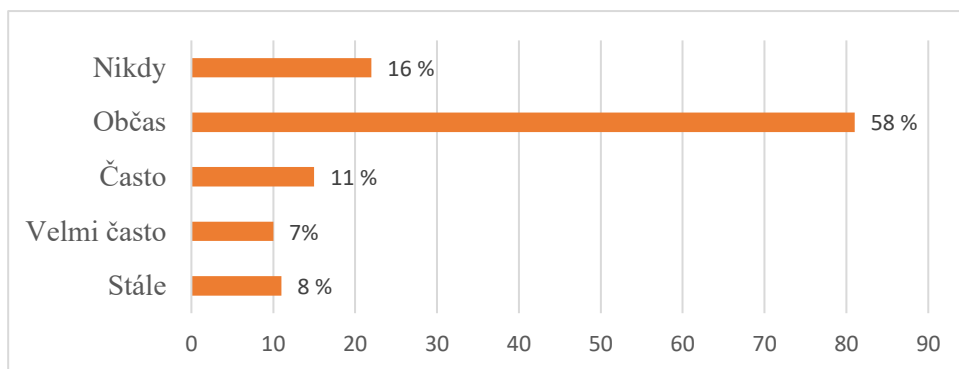
Graf 5: Čas denně strávený vybranými žáky na sociálních sítích

Položka č. 6: Býváte připojeni na sociálních sítích i v průběhu vyučování?

K zařazení této položky nás inspirovaly výsledky popsané v rámci kvalifikační práce Zdeňky Korkischové, která se zaměřila na stejnou věkovou skupinu jako my. Korkischová zjistila, že vybraní žáci jsou prakticky nepřetržitě online, a to i během výuky. Proto nás překvapilo, že pouze 8 % námi zvolených respondentů bývá připojeno na sociálních sítích stále. Více než polovina označila možnost „občas“. Respondenti tedy měli k dispozici škálu, na které označili odpověď, která nejvíce vystihuje míru jejich připojení k internetu v průběhu vyučování.

Tabulka 6: Připojení k sociálním sítím v průběhu vyučování u vybraných žáků

	Absolutní četnost
Stále	11
Velmi často	10
Často	15
Občas	81
Nikdy	22

Graf 6: Připojení k sociálním sítím v průběhu vyučování u vybraných žáků

Položka č. 7: Jaké jsou podle Vás projevy závislosti na sociálních sítích?

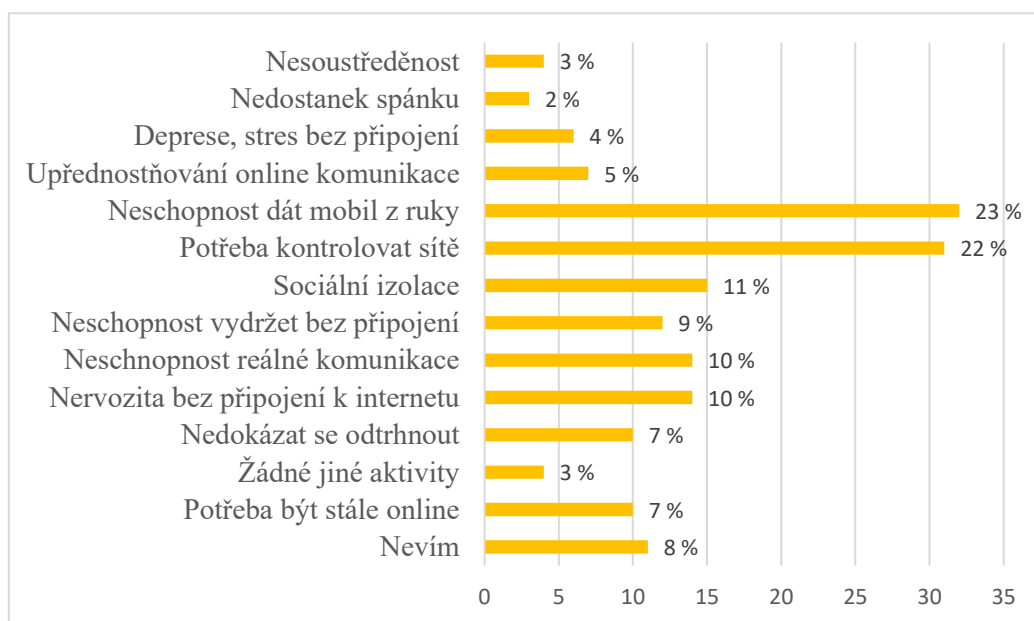
Zařazení této položky přineslo zajímavá data a široké spektrum různých odpovědí. Spousta odpovědí se opakovala a respondenti se ve většině případů shodli, že závislost na sociálních sítích nebo internetu obecně se vyznačuje potřebou být online (8 %), potřebou neustále kontrolovat vybrané sociální sítě (22 %), neschopností nemít u sebe mobilní telefon (23 %) a dále pak také sociální izolací, kdy člověk nekomunikuje s lidmi ve svém okolí a tráví čas pouze prohlížením sociálních sítí (11 %). Malé množství respondentů (8 %) však také uvedlo, že neví, jak se tato závislost projevuje.

Tabulka 7: Projevy závislosti na sociálních sítích dle vybraných žáků

	Absolutní četnost
Nevím	11
Potřeba být stále online	10
Žádné jiné aktivity	4
Nedokázat se odtrhnout	10
Nervozita bez připojení k internetu	14
Neschopnost reálné komunikace	14
Neschopnost vydržet bez připojení	12
Sociální izolace	15
Potřeba kontrolovat sítě	31
Neschopnost dát mobil z ruky	32
Upřednostňování online komunikace	7
Deprese, stres bez připojení	6
Nedostatek spánku	3

Nesoustředěnost

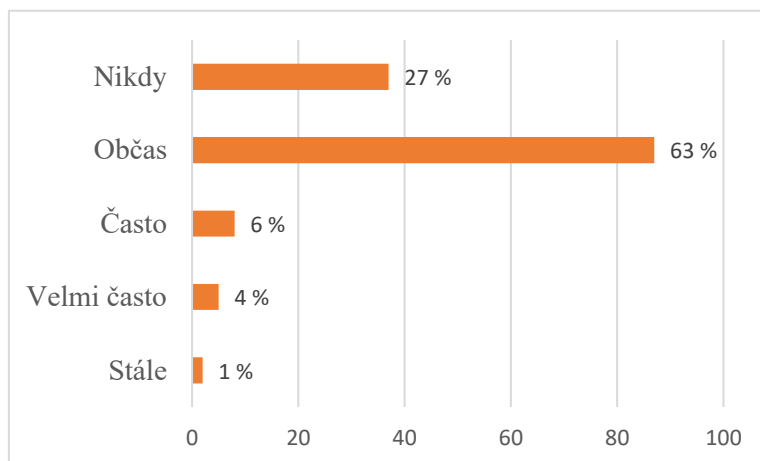
4

Graf 7: Projevy závislosti na sociálních sítích dle vybraných žáků**Položka č. 8: Pozorujete u sebe některý z těchto projevů?**

Tato položka přímo navazuje na položku č. 7. Respondenti zde měli za úkol zhodnotit, zda u sebe pozorují některý z jimi uvedených projevů závislosti na sociálních sítích. Stejně jako v položce č. 6 měli označit místo na škále, které odpovídá jejich mínění. Hodnotu „občas“ opět označilo nejvíce respondentů, tentokrát 63 %.

Tabulka 8: Projevy závislosti na sociálních sítích u vybraných žáků

	Absolutní četnost
Stále	2
Velmi často	5
Často	8
Občas	87
Nikdy	37

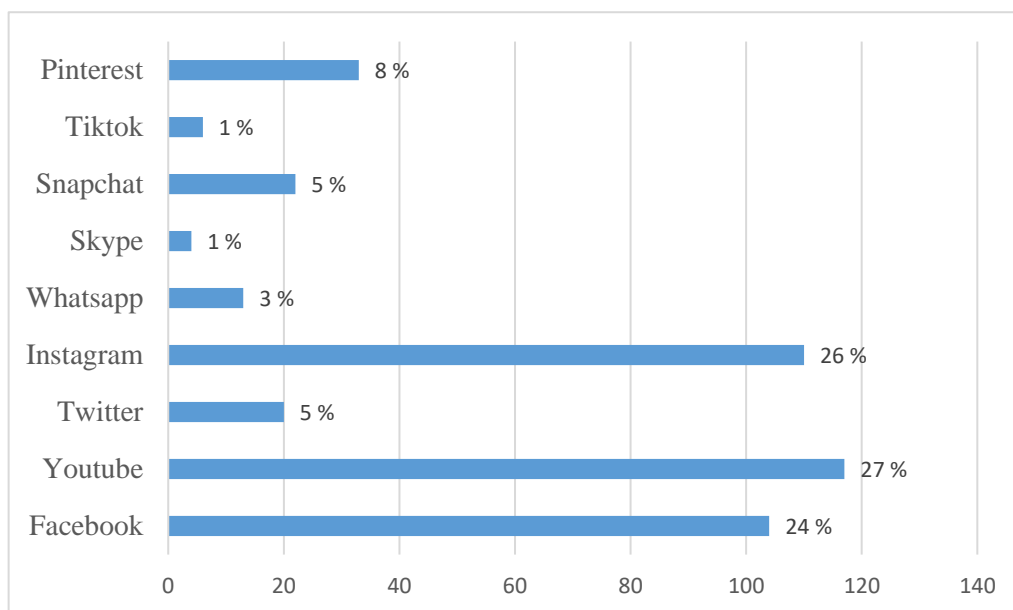
Graf 8: Projevy závislosti na sociálních sítích u vybraných žáků

Položka č. 9: Na jaké z uvedených sítí trávíte nejvíce času? Prosím, označte všechny, které platí.

Stěžejní pro náš výzkum bylo také zjistit, jaké sociální sítě jsou u vybraných žáků středních škol nejpopulárnější. Jistě nebude žádným překvapením, že se na předních příčkách objevily hned tři sociální sítě, které uvádíme ve druhé kapitole teoretické části práce, jako celosvětově nejnavštěvovanější. Jedná se o Youtube, na kterém tráví nejvíce času 27 % vybraných žáků, Instagram, který oslovil 26 % dotázaných a samozřejmě Facebook se 24 %. Hojně užívané jsou však i sítě jako Pinterest a Snapchat.

Tabulka 9: Vybranými žáky nejužívanější sítě

	Absolutní četnost
Facebook	104
Youtube	117
Twitter	20
Instagram	110
Whatsapp	13
Skype	4
Snapchat	22
Tiktok	6
Pinterest	33

Graf 9: Vybranými žáky nejužívanější sítě

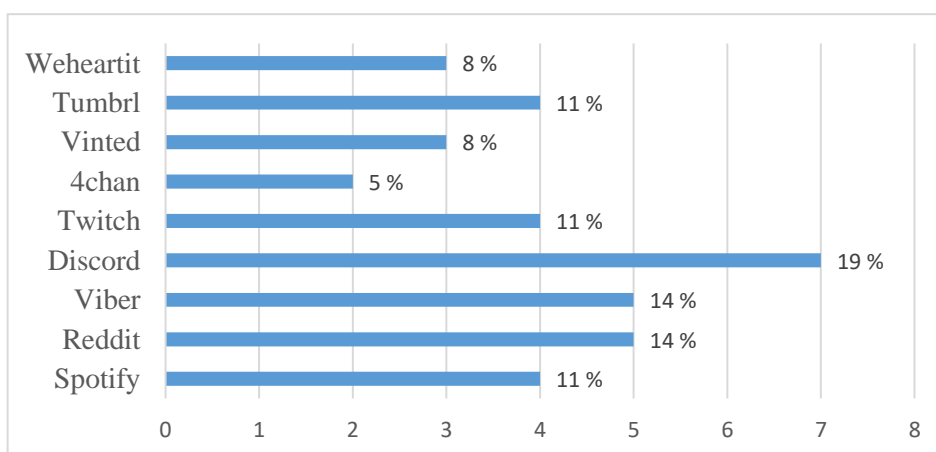
Položka č. 10: Jaké další sítě užíváte?

Žáci samozřejmě užívají velké množství dalších sociálních sítí, proto jsme zařadili tuto položku, abychom si vytvořili představu o tom, jaký druh sítí vybrané žáky dále zaujal. Na tuto otázku využilo odpověď 27 % z dotázaných a uváděli nejčastěji sítě týkající se komunikace mezi hráči online her nebo sdílení videí pořizovaných během hraní těchto her. Mezi uvedené sítě tedy patřil nejčastěji Discord (19 %) nebo Twitch (11 %).

Dále respondenti uvedli např. aplikaci pro poslech hudby Spotify (11 %), nebo aplikaci Vinted (8 %) sloužící k prodeji oblečení.

Tabulka 10: Další sítě užívané vybranými žáky

	Absolutní četnost
Spotify	4
Reddit	5
Viber	5
Discord	7
Twitch	4
4chan	2
Vinted	3
Tumblr	4
Weheartit	3

Graf 10: Další sítě užívané vybranými žáky

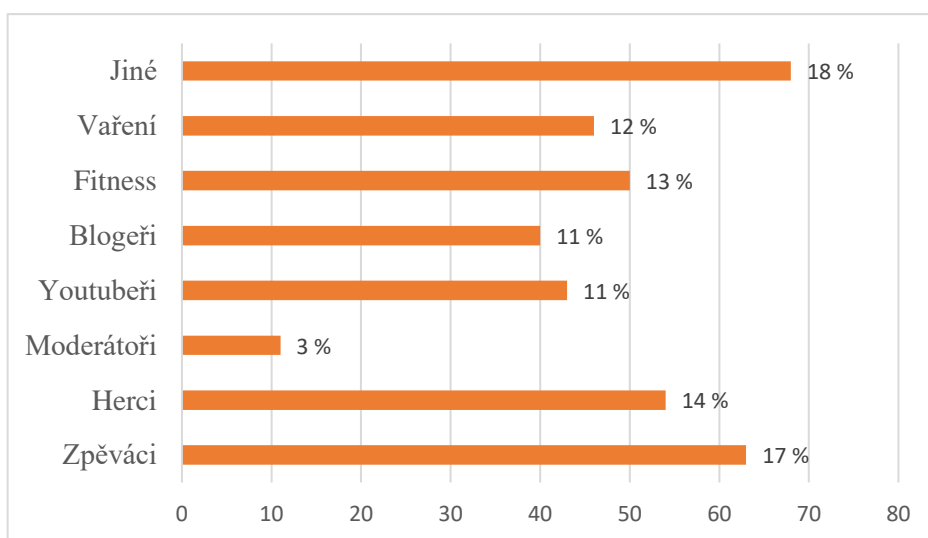
Položka č.11: Jaký druh profilů na sociálních sítích nejvíce sledujete? Prosím označte všechny, které platí.

Jelikož nás zajímá nejen jaké sítě vybraní žáci nejvíce používají a tráví tak na nich nejvíce času, ale i to, jak se na těchto sítích chovají a o co se zajímají, zařadili jsme tuto položku. Zde respondenti nejvíce ze všech položek využili možnosti uvést jiné druhy profilů, a to celkem 18 % z nich. Záměrně jsme mezi možné odpovědi nezařadili možnost „Přátelé/kamarádi/známí“, jelikož nás zajímalo, kolik z dotazovaných tuto možnost uvede. Z těch, co využili možnost uvést jiný druh profilů, uvedlo tuto odpověď celých 34 % respondentů. Dále se nejvíc objevily odpovědi jako móda, sportovci nebo politici.

Z námi uvedených možností nejvíce respondentů sleduje zpěváky (17 %), herce (14 %) nebo fitness profily (13 %).

Tabulka 11: Vybranými žáky nejvíce sledované druhy profilů na sociálních sítích

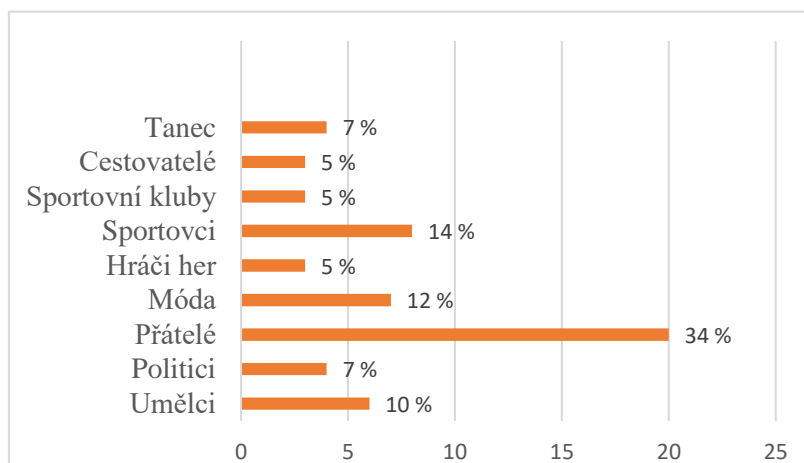
	Absolutní četnost
Zpěváci	63
Herci	54
Moderátoři	11
Youtubeři	43
Blogeři	40
Fitness	50
Vaření	46
Jiné	68

Graf 11: Vybranými žáky nejvíce sledované druhy profilů na sociálních sítích

Tabulka 12: Jiné nejvíce sledované druhy profilů, které vybraní žáci uvádějí

	Absolutní četnost
Umělci	6
Politici	4
Přátelé	20
Móda	7
Hráči her	3
Sportovci	8
Sportovní kluby	3
Cestovatelé	3
Tanec	4

Graf 12: Jiné nejvíce sledované druhy profilů, které vybraní žáci uvádějí

Položka č. 12: Spravujete Vy sami blog/youtube kanál? Pokud ano, čeho se týká?

Tato položka byla zařazena spíše z důvodu zpestření výzkumu, zajímalo nás, zda se současný trend natáčení videí a jejich sdílení na platformě Youtube dostal i mezi námi vybrané žáky. Zjistili jsme, že z námi dotázaných 139 respondentů, spravuje blog nebo Youtube kanál pouze 8 z nich.

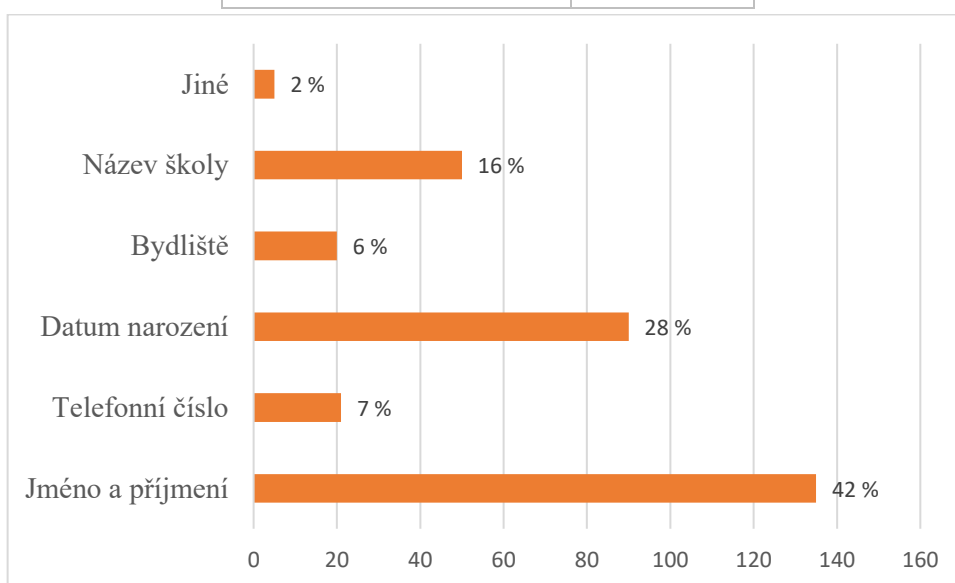
Jedná se zejména o žáky ve věku 15–17 let, tito spravují herní Youtube kanál, jeden z nich dokonce s peněžitým ziskem. Překvapením pro nás byl blog spravovaný 18letou žákyní, týkající se politického dění.

Položka č. 13: Jaké osobní informace máte uvedené na sociálních sítích? Prosím označte všechny, které platí.

Uvádění osobních informací na internetu může být z mnoha důvodů riskantní. I proto jsme se zajímali, jaké osobní informace vybraní žáci na svých sociálních sítích uvádějí a následně také o to, co si o možném nebezpečí myslí. Nejvíce vybraní žáci uvádí své jméno a příjmení, a to 135 z nich. Zbylí žáci údajně vystupují pod přezdívkou. Dále 28 % žáků uvádí na sociálních sítích datum svého narození a 16 % z nich i název školy. 2 % dotázaných žáků uvádí členy rodiny, pouze jméno nebo neuvádí žádné osobní informace.

Tabulka 13: Informace, které vybraní žáci uvádějí na sociálních sítích

	Absolutní četnost
Jméno a příjmení	135
Telefonní číslo	21
Datum narození	90
Bydliště	20
Název školy	50
Jiné	5

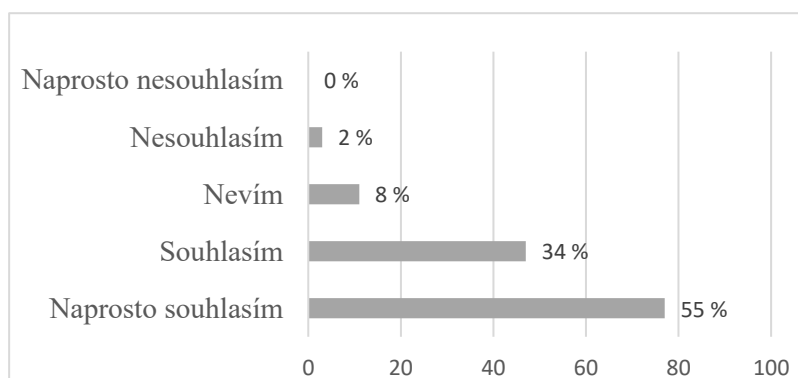
Graf 13: Informace, které vybraní žáci uvádí na sociálních sítích

Položka č. 14: Myslíte si, že zveřejňování osobních informací může být nějakým způsobem nebezpečné?

Jak je již zmíněno výše, jisté nebezpečí se ve zveřejnění osobních informací skrývá. Nás zajímalo, zda jsou si toho námi vybraní žáci vědomi. K našemu potěšení jsme zjistili, že 55 % dotázaných naprosto souhlasí s možným nebezpečím číhajícím za sdílením osobních informací na sociálních sítích. Celých 8 % nevědělo, jak se vyjádřit a naprostý nesouhlas nevyjádřil žádný z žáků.

Tabulka 14: Míňení vybraných žáků o nebezpečí sdílení osobních informací

	Absolutní četnost
Naprosto souhlasím	77
Souhlasím	47
Nevím	11
Nesouhlasím	3
Naprosto nesouhlasím	0

Graf 14: Míňení vybraných žáků o nebezpečí sdílení osobních údajů

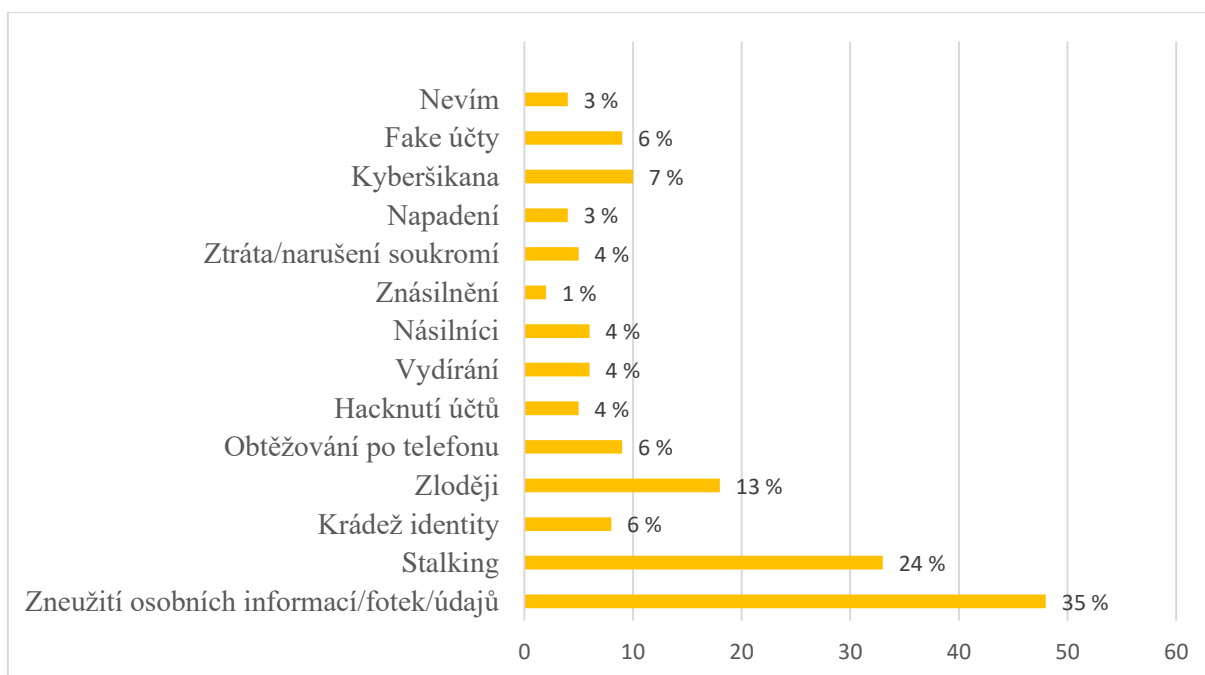
Položka č.15: Pokud ano, jak?

Poslední položka v našem dotazníku odkazuje na položku předchozí a ptá se, jak je podle vybraných žáků nebezpečné sdílet osobní informace na sociálních sítích.

Největší nebezpečí spatřují vybraní žáci v možnosti jakéhokoliv zneužití osobních informací nebo fotografií, jedná se o 35 % z nich. Znepokojení vyjádřilo 24 % z respondentů ohledně možného stalkingu – sledování. Další z velice častých odpovědí bylo vykradení bytu, tuto skutečnost uvedlo 18 dotázaných s vysvětlením, že sdílení fotografií z dovolené je pro zloděje hotová pozvánka domů. Dále respondenti uváděli také možnost vytváření falešných účtů (fake účty) a vydávání se za někoho jiného. Celá 3 % vybraných žáků také uvedla, že neví, v čem by mělo být sdílení osobních informací na sociálních sítích nebezpečné.

Tabulka 15: Konkrétní nebezpečí sdílení osobních informací podle vybraných žáků

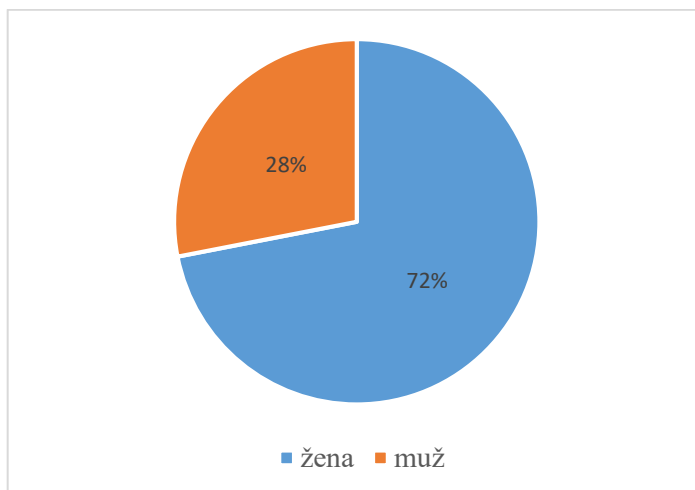
	Absolutní četnost
Zneužití osobních informací/fotografií/údajů	48
Stalking	33
Krádež identity	8
Vykradení bytu	18
Obtěžování po telefonu	9
Hacknutí účtů	5
Vydírání	6
Násilníci	6
Znásilnění	2
Ztráta/narušení soukromí	5
Napadení	4
Kyberšikana	10
Fake účty	9
Nevím	4

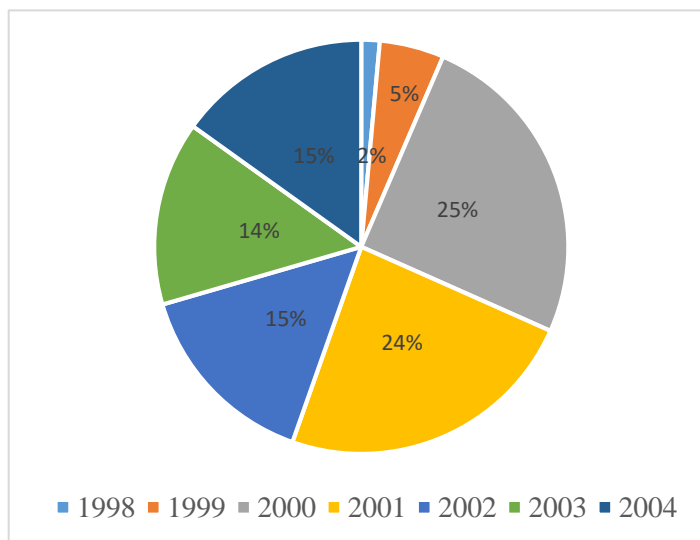
Graf 15: Konkrétní nebezpečí sdílení osobních informací podle vybraných žáků

Položka č. 16 a č. 17: Jste muž či žena? Jaký je rok Vašeho narození?

Poslední dvě položky dotazníku zjišťovaly demografická data. Jak je již uvedeno výše, převážnou část respondentů tvořily ženy – celkem 72 %, a to vzhledem k výběru střední školy. Největší část respondentů byla ve věku 18 a 19 let.

Graf 16: Rozložení respondentů dle pohlaví

Graf 17: Rozložení respondentů dle věku

8 Zhodnocení a diskuze výsledků

Tato kapitola se bude zabývat zhodnocením a diskuzí výsledků provedeného výzkumu uvedených v kapitole předchozí. Získaná data vyhodnotíme a budeme s nimi podrobněji pracovat. Dále se pokusíme o porovnání výsledků výzkumného šetření s výsledky výzkumů uvedených v kapitole Aktuální stav zpracování tématu.

Největší počet vybraných žáků tráví svůj volný čas nejčastěji s přáteli. Tato skutečnost pro nás byla velice osvěžující, neboť neustále slýcháme ze všech stran, že děti, v našem případě adolescenti, tráví čím dál méně času venku s kamarády. Zde můžeme připomenout výzkumné šetření z r. 2014 provedené Martinou Navrátilovou, kdy dotázaní uvedli, že nejraději tráví svůj volný čas na internetu. Navrátilová se však zaměřila na žáky ve věku 12 až 14 let, což může ukazovat, že s přibývajícím věkem u žáků opadá zájem o internet a stoupá chuť trávit více času v reálném světě. (Navrátilová, 2014)

Co už nebylo tak příjemným zjištěním byl fakt, že námi vybraní žáci zřídka čtou. Je samozřejmé, že ostatní možnosti, které jsme jim vedle čtení v této položce nabídli, jsou dnes pro adolescenty atraktivnější, stále bylo ale překvapující zjistit, že sledování seriálů a filmů mělo v této položce výrazně lepší umístění, než čtení knih. Téměř třetina vybraných žáků také sportuje, ať už díky zájmové činnosti, nebo závodně. Nejčastější způsob trávení času vybraných žáků také bez pochyby ovlivňuje jejich věk. Jak je již zmíněno v předchozích kapitolách, pro náš výzkum jsme si zvolili adolescenty ve věkovém rozmezí od 15 do 21 let, přičemž mladší adolescenti (cca do 17 let věku) preferují spíše trávení volného času doma, a to právě sledováním seriálů, filmů, častěji však hraním her, nebo celkově pobýváním na počítači a mobilním telefonu. Naopak vybraní žáci od 18 let věku raději tráví čas s přáteli, rodinou a sportováním.

Co se týče sportu, ten je u vybraných žáků nejoblíbenější a nejčastější formou zájmové činnosti. Dále tito žáci dlouhodobě navštěvují zájmový kroužek hudební nebo taneční. U vybraných žáků tedy rozhodně není nouze o dostatek pohybu. Téměř polovina dotazujících se však žádné zájmové aktivitě nevěnuje, což může způsobovat nejen jeden problém. V případě, že tito žáci nemají vhodnou aktivitu, kterou by vyplnili svůj volný čas, může docházet i k rozvoji některých forem rizikového chování. Doufáme však, že tito žáci pouze na zájmovou činnost nemají dostatek času, jelikož se se zapálením věnují přípravě do školy.

Jelikož se jedna z kapitol teoretické části práce věnuje masovým médiím jako celku, zajímalo nás, zda se žáci zajímají o dění ve světě a kolem sebe, a hlavně jakým způsobem

o tomto dění získávají informace. Očekávaným zjištěním bylo, že celá polovina vybraných žáků získává informace o světě i tuzemsku prostřednictvím prohlížení sociálních sítí. Mezi žáky je taktéž velice populární internetové zpravodajství. Překvapujícím zjištěním byl fakt, že tito žáci v malém množství sledují zpravodajství televizní, což může znamenat, že si o novinkách ze světa raději čtou a utvářejí si tak na věci vlastní názor.

Nejčastějším důvodem pro trávení volného času na sociálních sítí je u vybraných žáků sledování videí, seriálů a filmů. Za téměř stejně důležité pokládají tito žáci dopisování si s přáteli. Velice často také prostřednictvím sítí poslouchají hudbu, nebo vyhledávají informace do školy. Zde se však můžeme pozastavit nad tím, že jistě existují vhodnější, často i věrohodnější zdroje informací potřebných ke studiu, než jsou právě sociální sítě. Proto může být ono vyhledávání informací do školy jen určitou, vybranými žáky oblíbenou, výmluvou pro rodiče. Oslovení žáci také, již v menší míře, na sociálních sítích hledají inspiraci pro zdravý životní styl, sebevzdělávají se, nebo se připojují do politických diskuzí.

Největší počet vybraných žáků stráví na sociálních sítích, ať už jakoukoli činností, cca jednu až tři hodiny denně. Velmi velký počet z nich však stráví online čtyři až šest hodin a nejméně námi oslovených žáků takto stráví více než devět hodin. Z výsledků je zřejmé, že nejspíše funguje rodiči nastavený systém, který říká, jak dlouho mohou být žáci na internetu připojeni. Zůstává však otázkou, zda vybraní žáci na tuto položku odpovídali upřímně, nebo chtěli působit v lepším světle, jelikož další výsledky odhalily, že 58 % těchto žáků bývá občas připojeno na sociálních sítích v průběhu vyučování. Bohužel se nám nepodařilo zjistit, kolik času si vybraní žáci pod pojmem „občas“ představují. Pokud totiž srovnáme naše výsledky s výzkumem Zdeňky Korkischové z r. 2014, který se zaměřil na stejnou věkovou skupinu, zjistíme, že Korkischovou vybraní žáci byli prakticky nepřetržitě online, a to i v době výuky. (Korkischová, 2014)

Výzkumné šetření se zabývalo i vážnějšími tématy, jako je například závislost na sociálních sítích. Většina vybraných žáků uvedla, že tato závislost se projevuje neustálou potřebou kontrolovat sociální sítě, neschopností nemít u sebe mobilní telefon, nebo i neschopností reálné komunikace a nervozitou v případě, že je daný člověk bez připojení k internetu. Příjemným faktem, který z jejich mínění vyplývá je, že žáci mají povědomí o tom, jak se tato závislost projevuje. Faktem ještě příjemnějším však je, že pětina vybraných žáků u sebe tyto projevy nikdy nepozorovala. Téměř polovina vybraných žáků uvedla, že některé projevy závislosti na sociálních sítích u sebe občas pozoruje.

Vybraní žáci tráví nejvíce času na platformách Youtube, Instagram a Facebook, což jen potvrzuje data uvedená v druhé kapitole teoretické části práce, která ukazují, že tyto tři sítě jsou celosvětově nejnavštěvovanější. Dalšími často užívanými sítěmi jsou např. Pinterest, Snapchat nebo Twitter. Přesto, že Twitter by měl patřit ke čtyřem nejnavštěvovanějším sítím světa, u vybraných žáků se velké popularitě netěšil. Naopak jsou u těchto žáků populární sítě nebo aplikace umožňující komunikaci při online hrách, jako Discord, nebo síť Twitch, která umožňuje sledování herních videí.

Na sociálních sítích vybraní žáci nejčastěji sledují profily známých zpěváků, herců nebo youtuberů. Populární jsou u nich také profily propagující zdravý životní styl nebo fitness. Většina dotázaných však nejvíce sleduje profily svých přátel, známých a lidí z jejich okolí. Zajímavé bylo zjištění, že pouhých 8 respondentů ze 139, spravuje blog nebo Youtube kanál, jelikož se tento trend v poslední době velice rozmáhá, očekávali jsme, že toto číslo bude alespoň třikrát vyšší. I zde se odráží popularita herních sítí, jelikož z 8 vlastníků Youtube kanálu nebo blogu, 5 uvádí, že jejich tvorba souvisí s hraním online her. Jeden z žáků dokonce sdílením svých videí vydělává menší finanční částky.

Sdílení osobních informací na sociálních sítích může mít nežádoucí důsledky, které si často ani neuvědomujeme. Vybraní žáci nejčastěji sdílí své jméno a příjmení, datum narození a název školy. Často si nejspíše neuvědomují, jaké následky může mít např. název školy, pokud by se stali obětí stalkingu. Více než polovina žáků projevila svůj naprostý souhlas s tím, že zveřejňování osobních informací na sociálních sítích může být nebezpečné, i přesto však 15 % vybraných žáků sdílí na svém profilu své telefonní číslo. Žáci měli také prostor, aby se vyjádřili ohledně druhu nebezpečí, které vyplývá ze sdílení těchto informací. Největší množství vybraných žáků se obává zneužití osobních informací či fotek, nebo případného stalkingu. Zde můžeme srovnat data s výsledky výzkumu provedeného Ivetou Klustovou, kde většina oslovených považovala za největší riziko posílání výhružných zpráv nebo ukradení hesel. Klustová však pracovala se žáky 2. stupně ZŠ, kteří nejspíše zcela nevnímali závažnost tohoto problému tak, jako námi vybraní adolescenti. Ti také uvádějí, že sdílení bydliště může být pozvánkou pro zloděje a obávají se také kyberšikany nebo krádeže identity. (Klustová, 2018)

Tato kapitola podrobně popsala výsledky námi provedeného výzkumného šetření a zhodnotila je v kontrastu s výzkumy provedenými na podobná či stejná témata.

ZÁVĚR

Bakalářská práce se zabývala tématem sociálních sítí a jejich vlivem na trávení volného času vybraných středoškolských žáků. Hlavním cílem práce bylo vymezit poznatky o problematice a zjistit aktuální stav vybraných aspektů trávení volného času na sociálních sítích. Tento stěžejní cíl práce byl naplňován prostřednictvím dílčích cílů teoretické a praktické části práce. Dle mého názoru se podařilo cíle práce úspěšně splnit, bohužel se nezdařilo oslovit plánované množství žáků, a to 150.

Práce se skládá ze dvou částí, teoretické a praktické a dohromady má 8 kapitol. Teoretická část je obsažena v kapitolách 1 až 4, praktická část v kapitolách 5 až 8. V první kapitole byl blíže popsán pojem masová média, a to především z nutnosti zařadit sociální sítě do kategorie pojmů. Dále byl také vysvětlen vývoj masových médií jako takových. Druhá kapitola se zabývala především definicí sociálních sítí, také jejich vývojem a charakteristikou druhů sociálních sítí. Třetí kapitola věnovala pozornost volnému času a možnostem jeho kvalitního trávení. Čtvrtá kapitola následně vymezila některé z pozitivních a negativních důsledků trávení volného času na sociálních sítích.

Praktická část práce navazovala na výzkumné problémy, které odhalila část teoretická. Pátá kapitola práce popsala některé z podobně tematicky orientovaných výzkumů provedených v rámci kvalifikačních prací. Šestá kapitola popsala výzkumné šetření, včetně podrobného vylíčení cílů a problémů výzkumného šetření. Zabývala se také charakteristikou výzkumného vzorku a metody výzkumného šetření. Kapitola sedmá ukázala výsledky dotazníkového šetření a poslední kapitola práce tyto výsledky zhodnotila a srovnala s některými výsledky kvalifikačních prací popsány v kapitole páté.

Výsledky praktické části práce byly v mnohém překvapivé i osvěžující. I přes neustálé obavy, že děti a mládež tráví čím dál více času doma v zajetí sociálních sítí, výzkumné šetření odhalilo, že ze 139 žáků z Gymnázia Jana Blahoslava a Střední pedagogické školy v Přerově, 41 žáků tráví nejraději svůj volný čas s přáteli nebo rodinou. Zarážející, i když v dnešní době zcela očekávané, bylo zjištění, že vybraní žáci dávají přednost sledování seriálů, filmů nebo televize před četbou. I přes možné negativní důsledky na zdraví nebo sociální život tuto formu zaplnění volného času upřednostňovalo téměř 20 % oslovených žáků.

Mezi nejoblíbenějšími a nejčastěji užívanými sítěmi u vybraných středoškolských žáků se objevily Facebook, Instagram, Youtube a Twitter, což bylo vzhledem k jejich celosvětové oblíbenosti, kterou popisuje druhá kapitola práce, očekávané. Na těchto, i celé řadě dalších sítí,

tráví vybraní žáci v průměru 1 až 3 hodiny denně a sledují převážně profily svých přátel, známých, nebo oblíbených zpěváků, herců a sportovců.

Vybraní žáci si byli vědomi, čím a jak se projevuje závislost na sociálních sítích a téměř polovina uvedla, že u sebe občas tyto projevy pozoruje. Ačkoli se tyto žáci téměř shodli na vážnosti nebezpečí vyplývajícího ze sdílení osobních informací na sociálních sítích, většina z nich má na těchto sítích kromě jména, příjmení a data narození zmíněný také název školy.

V bakalářské práci jsem se snažila o zpracování aktuálních informací o sociálních sítích i volném čase, a to také z toho důvodu, aby mohla tato práce sloužit jako východisko pro jiné studenty, kteří by se chtěli zabývat podobnou tematikou, nebo jako podklad pro případnou diplomovou práci. Vhodné by bylo například zabývat se více do hloubky problematikou závislosti na sociálních sítích, i když bychom zde mohli, kvůli citlivosti tématu, narazit na nesdílnost respondentů.

Věřím, že výsledky mé práce mohou posloužit vychovatelům nebo jiným pedagogickým pracovníkům jako podklad pro tvorbu různých osvětových nebo preventivních akcí, zaměřených např. na chránění osobních údajů na internetu nebo nabídku vhodnějších způsobů trávení volného času, než preferovali zde oslovení žáci. Ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání by se pedagogové měli zaměřit především na včasnou informovanost žáků i rodičů o možnostech závislosti na sociálních sítích, ale také o možných zdravotních i duševních rizicích, které může přemíra trávení volného času na sociálních sítích způsobit.

Zpracování bakalářské práce mi přineslo mnoho nových zkušeností i poznatků, a proto bych se chtěla touto problematikou zabývat i v budoucnosti v rámci své vychovatelské praxe.

Seznam použité literatury a zdrojů

- BEDNÁŘOVÁ, Hana. *Závislost na sociálních sítích*. [online]. 7. 6. 2017 [cit.2018-08-28]. Dostupné z: <https://dusevni-zdravi-a-psychologie.zdrave.cz/zavislost-na-socialnich-siti/>
- BRANAGAN, Mark. *Suffer from migraines? Try and sit up straight: Hunching over computers and not getting enough sleep could be to blame*. [online]. 25.1.2013 [cit.2018-09-01]. Dostupné z: <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2268551/Suffer-migraines-Try-sit-straight-Hunching-computers-getting-sleep-blame.html>
- BROUSILOVÁ, Tereza. *Co to jsou sociální sítě*. [online]. 14. 7. 2014 [cit. 2018-08-08]. Dostupné z: <https://vceliste.cz/socialni-marketing/co-to-jsou-socialni-site/>
- ČECHOVÁ, Markéta. *Vliv sociální sítě Facebook na volný čas žáků na druhém stupni základních škol*. [online] Brno, 2015. [cit. 2019-04-06] Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/afvnn/BP_Cechova.pdf
- ČERNÁ, Alena, Lenka DĚDKOVÁ, Hana MACHÁČKOVÁ, Anna ŠEVČÍKOVÁ, David ŠMAHEL. *Kyberšikana Průvodce novým fenoménem*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2013. ISBN 978-80-247-4577-0.
- Česká televize. *Za deset let se stal Youtube druhou nejnavštěvovanější stránkou*. [online]. 10. 5. 2015 [cit.2018-08-21]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/media/1527110-za-deset-let-se-stal-youtube-druhou-nejnavstevovanejsi-strankou>
- ECKERTO VÁ, Lenka, Daniel DOČEKAL. *Bezpečnost dětí na internetu: Rádce zodpovědného rodiče*. Brno: Computer Press, 2013. ISBN 978-80-251-3804-5
- Facebook. *Informace*. [online]. [cit. 2018-08-12]. Dostupné z: https://www.facebook.com/pg/facebook/about/?ref=page_internal
- GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno, 2010. ISBN 978-7315-185-0.
- HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ. *Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy*. 2., vydání. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-262-0030-7.
- HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.
- HORSKÁ, Bohuslava, Andrea LÁSKOVÁ, Ladislav PTÁČEK. *Internet jako cesta pomoci*. Praha: SLON, 2010. ISBN 978-80-7419-034-6.

HÝBNEROVÁ, Jana. *Děti a online rizika*. Praha: Sdružení Linka bezpečí, 2012. ISBN 978-80-904920-2-8.

Instagram. *About us*. [online]. [cit. 2018-08-21]. Dostupné z: <https://www.instagram.com/about/us/>

Internet a vše kolem něj. *Výhody sociálních sítí*. [online]. 2013 [cit. 2018-08-20]. Dostupné z: <https://kasv2013-cz.webnode.cz/socialni-site/vyhody-socialnich-siti/>

JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Masová média*. 2., přepracované vydání. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0743-6.

KLUSTOVÁ, Iveta. *Sociální sítě ve volném čase žáků druhého stupně ZŠ*. [online]. České Budějovice, 2018. [cit. 2019-04-06] Bakalářská práce. Jihočeská univerzita, Pedagogická fakulta. Dostupné z: https://theses.cz/id/i4h29a/Klustov_BP.pdf

KORKISCHOVÁ, Zdeňka. *Sociální sítě a mládež*. [online]. Olomouc, 2014. [cit. 2019-04-06] Bakalářská práce. Univerzita Palackého, Pedagogická fakulta. Dostupné z: https://theses.cz/id/2m7ace/Bc_prace_Korkischov.pdf

KRATOCHVÍLOVÁ, Emília. *Pedagogika volného času: výchova v čase mimo vyučování a pedagogické teorii a praxi*. Bratislava: Univerzita Komenského, 2004. ISBN 80-223-1930-9.

LinkedIn. *About LinkedIn* [online]. [cit. 2018-08-12]. Dostupné z: <https://about.linkedin.com/>

MALEČKOVÁ, Radka. *Instagram – umíte využít všechny funkce, které nabízí*. [online]. 11. 3. 2018 [cit. 2018-09-11]. Dostupné z: <http://www.sunitka.cz/c/1029-instagram-umite-vyuzit-vsechny-funkce-ktere-nabizi>

Mezinárodní statistická klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů. *Poruchy duševní a poruchy chování*. [online]. 3. 7. 2018 [cit. 2018-09-01]. Dostupné z: <https://www.uzis.cz/cz/mkn/index.html>

MUSIL, Josef. *Komunikace v informační společnosti*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2007. ISBN 978-80-86723-39-6.

NAVRÁTILOVÁ, Michaela. *Vliv internetu a sociální sítě Facebook na volný čas dospívajících dětí*. [online]. Olomouc, 2014. [cit. 2019-04-06] Diplomová práce. Univerzita Palackého, Pedagogická fakulta. Dostupné z: https://theses.cz/id/pkn57y/?id=1129038;zpet=%2Fth_search%2Fprace_na_stejne_tema%3Fpg%3D1%3Bid%3D1129038%3B

- NORDQVIST, Christian. *Why do computer tables disrupt sleeping patterns*. [online]. 29. 8. 2012 [cit. 2018-09-01]. Dostupné z: <https://www.medicalnewstoday.com/articles/249592.php>
- PLEVOVÁ, Irena. *Kapitoly z vývojové psychologie*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. ISBN 80-244-1412-0.
- PROKŮPEK, Václav. *Z historie sociálních sítí*. [online]. 8. 4. 2012 [cit. 2018-08-12]. Dostupné z: <http://vaclavprokupek.ano2012.txt.cz/clanky/102529/z-historie-socialnich-siti>
- PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 4., aktualizované vydání. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-772-8.
- Quora. *What is the genesis of Instagram*. [online]. [cit. 2018-08-21]. Dostupné z: <https://www.quora.com/Instagram-company/What-is-the-genesis-of-Instagram>
- Radírna. *Facebook: funkce pro uživatele*. [online]. 13. 7. 2011 [cit. 2018-09-02]. Dostupné z: <https://www.radirna.cz/software/facebook-funkce-pro-uzivatele.html>
- SPIŠIAKOVÁ, Magdaléna. *3 typy sociálních médií*. [online]. 12. 1. 2015 [cit. 2018-08-21]. Dostupné z: <https://www.personalni-marketing.cz/3-typy-socialnich-medii/>
- SUTHERLAND, Stephani. *Bright screen could delay bedtime*. [online]. 1. 1. 2013 [cit. 2018-09-01]. Dostupné z: <https://www.scientificamerican.com/article/bright-screens-could-delay-bedtime/>
- Twitter. *About*. [online]. [cit. 2018-08-21]. Dostupné z: <https://about.twitter.com/>
- URBAN, Lukáš, Josef DUBSKÝ a Karol MURDZA. *Masová komunikace a veřejné mínění*. Praha: Grada, 2011. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3563-4.
- VÁŽANSKÝ, Mojmír. *Základy pedagogiky volného času*. 2. dopl. vyd. Brno: Print-Typia, 2001. ISBN 80-86384-00-4.
- VYHNÁLKOVÁ, Pavla. *Základy pedagogiky volného času*. Olomouc: Univerzita Palackého. 2013. ISBN 978-80-86768-73-1.
- Vysokoškolské kvalifikační práce. *Theses.cz* [online]. 2019 [cit. 2019-04-06]. Dostupné z: <https://theses.cz/>
- Whatisocialnetworking. *What is social networking*. [online]. 1. 6. 2011 [cit. 2018-08-12]. Dostupné z: <http://www.whatisocialnetworking.com/whatisocialnetworking2.html>
- Wikipedia. *Twitter*. [online]. [cit. 2018-08-21]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Twitter>

Wikipedia. Youtube. [online]. [cit. 2018-09-01]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/YouTube>

Zdravě.cz. *Zdravotní problémy spojené s prací na počítači*. [online]. 1.10.2014 [cit. 2018-08-29]. Dostupné z: <https://civilizacni-choroby.zdrave.cz/zdravotni-problemy-spojene-s-praci-na-pocitaci/>

ZEMANOVÁ, Petra, Zuzana RUČKOVÁ, Soňa HERMOCHOVÁ, Jana VAŇKOVÁ, Břetislav BROŽEK, Eva SEDLÁČKOVÁ. *Jak si zachovat zdraví u počítače*. Praha: Computer Press, 2001. ISBN 80-7226-546-6.

Živě.cz. *Sociální síť*. [online]. [cit. 2018-8-12]. Dostupné z: <https://www.zive.cz/socialni-site/sc-223/default.aspx>

Seznam zkratk

ARPA NET	Advanced Research Project Agency Network
IRC	Internet Relay Chat
SVČ	Středisko volného času
ŠD	Školné družina
ŠK	Školní klub
NZDM	Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež
SŠ	střední škola
VČ	volný čas

Seznam tabulek a grafů

Seznam tabulek

Tabulka 1: Nejčastější způsob trávení volného času žáků SŠ.....	33
Tabulka 2: Zájmové kroužky dlouhodobě navštěvované vybranými žáky.....	34
Tabulka 3: Oblíbený způsob získávání informací u vybraných žáků.....	35
Tabulka 4: Důvody vybraných žáků pro trávení VČ na sociálních sítích.....	36
Tabulka 5: Čas denně strávený vybranými žáky na sociálních sítích.....	37
Tabulka 6: Připojení k sociálním sítím v průběhu vyučování u vybraných žáků.....	38
Tabulka 7: Projevy závislosti na sociálních sítích dle vybraných žáků.....	39
Tabulka 8: Projevy závislosti na sociálních sítích u vybraných žáků.....	40
Tabulka 9: Vybranými žáky nejužívanější síť.....	41
Tabulka 10: Další síť užívaná vybranými žáky.....	43
Tabulka 11: Vybranými žáky nejvíce sledované druhy profilů na sociálních sítích.....	44
Tabulka 12: Jiné nejvíce sledované druhy profilů, které vybraní žáci uvádějí.....	44
Tabulka 13: Informace, které vybraní žáci uvádějí na sociálních sítích.....	46
Tabulka 14: Mínění vybraných žáků o nebezpečí sdílení osobních informací.....	47
Tabulka 15: Konkrétní nebezpečí sdílení osobních informací podle vybraných žáků.....	48

Seznam grafů

Graf 1: Nejčastější způsob trávení volného času vybraných žáků SŠ.....	34
Graf 2: Zájmové kroužky dlouhodobě navštěvované vybranými žáky.....	35
Graf 3: Oblíbený způsob získávání informací u vybraných žáků.....	36
Graf 4: Důvody vybraných žáků pro trávení VČ na sociálních sítích.....	37
Graf 5: Čas denně strávený vybranými žáky na sociálních sítích.....	38
Graf 6: Připojení k sociálním sítím v průběhu vyučování u vybraných žáků.....	39
Graf 7: Projevy závislosti na sociálních sítích dle vybraných žáků.....	40
Graf 8: Projevy závislosti na sociálních sítích u vybraných žáků.....	41
Graf 9: Vybranými žáky nejužívanější síť.....	42
Graf 10: Další síť užívaná vybranými žáky.....	43
Graf 11: Vybranými žáky nejvíce sledované druhy profilů na sociálních sítích.....	44
Graf 12: Jiné nejvíce sledované druhy profilů, které vybraní žáci uvádějí.....	45
Graf 13: Informace, které vybraní žáci uvádí na sociálních sítích.....	46
Graf 14: Mínění vybraných žáků o nebezpečí sdílení osobních údajů.....	47
Graf 15: Konkrétní nebezpečí sdílení osobních informací podle vybraných žáků.....	48
Graf 16: Rozložení respondentů dle pohlaví.....	49
Graf 17: Rozložení respondentů dle věku.....	49

Seznam příloh

Příloha č. 1: Dotazník

Příloha č.1: Dotazník

Milí žáci, milé žákyně,

chtěli bychom vás požádat o vyplnění následujícího dotazníku, který se týká užívání sociálních sítí ve vašem volném čase. Dotazník je zcela anonymní a jeho výsledky budou sloužit ke zjištění aktuálního stavu této problematiky. Předem vám velice děkujeme za zodpovědné a pravdivé vyplnění dotazníku.

za výzkumný tým,

Nikola Kopečná, studentka PDF UPOL

1. Jak nejčastěji trávíte svůj volný čas? Prosím, označte jednu možnost.

☐ Jsem s přáteli	☐ Čtu si
☐ Jsem doma na počítači/
mobilu	☐ Maluji/ hraji na hudební
nástroj/ zpívám
☐ Hraji hry (počítačové hry/
herní konzole/apod.)	☐ Sleduji seriály/ filmy/
televizi
☐ Sportuji (s přáteli/
v zájmovém kroužku/
závodně/ apod.)	☐ Jinak (uved'te)
.....

2. Navštěvujete dlouhodobě některý typ zájmového kroužku? Prosím, označte všechny, které platí.

☐ Nenavštěvuji	☐ Taneční
☐ Sportovní	☐ Jiný (uved'te)
.....
☐ Hudební	
☐ Výtvarný	

3. Jaký způsob získávání informací upřednostňujete? Prosím, označte jednu možnost.

☐ Čtení knih	☐ Čtení internetového
zpravodajství
☐ Čtení novin (tištěných)	☐ Prohlížení sociálních sítí
☐ Sledování televize	
☐ Poslech rádia	

4. Z jakých důvodů trávíte svůj volný čas na internetu/sociálních sítích? Prosím, označte všechny, které platí.

☐ Chatuji s přáteli	☐ Vyhledávám informace
potřebné do školy
☐ Sleduji videa/seriály/filmy	☐ Jiné (uved'te)
.....
☐ Poslouchám hudbu	
☐ Sleduji známé osobnosti	
☐ Hraji hry	

5. Kolik hodin denně strávíte na sociálních sítích?

- Méně než 1
- 1-3
- 4-6
- 7-9
- Více než 9

6. Býváte připojeni na sociálních sítích i v průběhu vyučování?

- Stále
- Velmi často
- Často
- Občas
- Nikdy

7. Jaké jsou podle Vás projevy závislosti na sociálních sítích?

8. Pozorujete u sebe některý z těchto projevů?

- Stále
- Velmi často
- Často
- Občas
- Nikdy

9. Na jaké z uvedených sítí trávíte nejvíce času? Prosím, označte všechny, které platí.

- Facebook
- Youtube
- Twitter
- Instagram
- Whatsapp
- Skype
- Snapchat
- Tik Tok
- Pinterest

10. Jaké další sítě užíváte?

11. Jaký druh profilů na sociálních sítích nejvíce sledujete? Prosím, označte všechny, které platí.

- Zpěváci
- Herci
- Moderátoři
- Youtubeři
- Blogeři
- Fitness
- Vaření
- Jiné (uved'te)
.....

12. Spravujete Vy sami blog/youtube kanál/atp.? Pokud ano, čeho se týká?

13. Jaké osobní informace máte uvedené na sociálních sítích? Prosím, označte všechny, které platí.

- Jméno a příjmení
- Telefonní číslo
- Datum narození
- Bydliště
- Název školy
- Jiné (uved'te)

14. Myslíte si, že zveřejňování osobních informací může být nějakým způsobem nebezpečné?

- Naprosto souhlasím
- Spíše souhlasím
- Nevím
- Spíše nesouhlasím
- Naprosto nesouhlasím

15. Pokud ano, jak?

16. Jste muž nebo žena?

- Muž
- Žena

17. Jaký je rok Vašeho narození?Jaký ročník studujete?

Velmi děkujeme za vyplnění dotazníku.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Nikola Kopečná
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	PhDr. René Szotkowski, Ph.D.
Rok obhajoby:	2019

Název práce:	Sociální sítě a jejich vliv na volný čas žáků středních škol
Název v angličtině:	The social media and their influence on the leisure time of secondary school students
Anotace práce:	Bakalářská práce je zaměřena na sociální sítě a jejich vliv na volný čas žáků středních škol. V teoretické části práce jsou vymezeny pojmy jako masová média, sociální sítě, nebo volný čas. Dále jsou popsána jednotlivá pozitiva a negativa užívání sociálních sítí ve volném čase. Praktická část popisuje postup, realizaci a výsledky výzkumného šetření provedeného v rámci práce, které má za cíl zjistit míru ovlivnění volného času sociálními sítěmi u vybraných žáků středních škol.
Klíčová slova:	masová média, sociální sítě, internet, volný čas, žák střední školy
Anotace v angličtině:	The bachelor thesis is focused on social media and their influence on the leisure time of secondary school students. In the theoretical part we can find defined terms such as mass media, social media or leisure time. Further below there are described individual positives and negatives of using social media in the leisure time. The practical part describes process, realization and results of research performed in the terms of my work, whose aim is to find out the rate of leisure time secondary school students spend on social media.
Klíčová slova v angličtině:	mass media, social media, internet, leisure time, secondary school student
Přílohy vázané v práci:	Příloha č. 1: Dotazník
Rozsah práce:	61 stran
Jazyk práce:	čeština